ХҮДӨӨГЭЙ ҺАЙНДЭРЫЕ АЖАЛАЙ БЭЛЭГЭЭР УГТАЯ!

Хүдөөгэй ажалшад Бүхэсоюзна үдэрөө угтан ябана. Имэ ехэ һайндэрые ёһолон тэмдэглэдэг болохо гэһэн ушар хадаа коммунис байгуулалтада хүдөө ажахын угаа ехэ удха шанартай байһые, оронойнгоо экономическа хүсэ шадалые шангадхаха, ажалшадай ажана байдалые һайжаруулха хэрэгтэ тэдэнэй хүдэлмэрилэгшэдэй аша габьяае онсо тэмдэглэнэ. Хүдөөгэй ажалшадай үүргые ходо дээшэлүүлжэ, тэдээндэ халуун анхарал табижа, КПСС-эй Центральна Комитет, Советскэ правительство болбол арадай ажахын эгээн шухала һалбаринуудай нэгэн болохо хүдөө ажахые түргэнөөр хүгжөөхэ гэһэн партиин XXIII съездын хараа шугамые шуудамаар бэелүүлнэ.

Мүнөө хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй Бүхэсоюзна Үдэрые эрхим һайнаар, ажалай бэлэгээр угтахын түлөө социалис мүрысөөн хаа хаанагүй дэлгэржэ байна. Манай республика дотор Мухар-Шэбэрэй таряашадай үүсхэлээр дэлгэрһэн мүрысөөндэ шэнэ удха нэмээгдэнэ. Түрүү аймагууд, ажахынууд, эрхим комбайнернууд, тракторишнууд таряа хуряалга дээрэ туйлаһан ажалайнгаа амжалтануудые хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй һайндэртэ зорюулна.

Гайхамшаг туйлалта Зэдын аймагай таряашад туйлаа. Тэдэнэр республика дотороо эгээн түрүүн гүрэндэ таряа тушааха түсэбөө дүүргээ. Мүнөө Зэдын полинууд болон тоогууд дээрэ, зам харгы болон таряа тушаадаг газарнуудаар жэлэй хоёр түсэбһөө үлүү таряа тушааха гэһэн тэмсэл ябажа байна. Тиигээд мүн энэ тэмсэлһээ тэдэнэй илажа гарахань дамжаггүй. Аймагай таряашад баярламаар ургаса ургуулаа. Илангаяа XX партийна съездын нэрэмжэтэ колхоз, Борьёогой совхоз болон бусад ажахынуудай ургаса һайн. Аймаг соогоо гектар бүриһөө дунда жэшээгээр 13—13-һаа дээшэ центнер орооһо сохижо абана. Энэнь Зэдын бирагүйшэг газар дээрэ, уларилай таагүй байһаншье һаань туйлагдаа бшуу. Борьёогой талын, Дэрэстэйн болон Ториин колхознигууд, совхозой хүдэлмэрилэгшэдэй имагтал оролдосотой ажал энэ илалтые хангаа.

Хуряалга дээрэ түрүү ябагшадай зэргэ үдэрһөө үдэртэ олон боложо байна. Үсэглэлдэр манай «Буряад үнэн» болон «Правда Бурятии» газетэнүүдтэ Хүндэлэлэй самбар толилогдоо. КПСС-эй обкомой болон Министрнүүдэй Соведэй шиидхэбэреэр энэ самбар дээрэ таряа хуряалгын түрүүшүүлэй зэлэ татагшад бэшэгдээ.

Бүхэсоюзна һайндэрые эрхимээр угтахын түлөө социалис мүрысөөн соогуур хүдөөгэй ажалшад тон ехэ зохёон байгуулха үүсхэл гаргажа, тэдэнэй ажалай болон политическэ эдэбхи ургана. Тиигэжэ Хүдэриин Ранжуровай нэрэмжэтэ, «Родина» колхозуудта һайхан эдэбхи түрөө. Тэдэнэр хадаа хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй Бүхэсоюзна үдэрые угтуулан, шэнэ уялгануудые абаһан байна. Энэ үдэр хүрэтэр намарайнгаа бүхы хүдэлмэриие дүүргэхэ гэһэн зорилго урдаа табина. Хүдэриинхидтэй хамта Мухар-Шэбэрэй болон Бэшүүрэй, Баргажанай болон Загарайн, Улаан-Үдын болон Кабанскын аймагуудай таряашад ажалай жагсаалда оролсожо байна.

Эдэ үдэрнүүдтэ хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй ажал оролдолго тон олон, тон ехэ. Һүүлшынгээ хоолос хүрэтэр таряан эдеэшэжэ болоо — ургасаяа гээлтэгүйгөөр абаха хэрэгтэй. Хартаабха малталга түлэг дундаа. Һолоомоёо түргөөр суглуулжа, намарай паар хахалха шухала. Гүрэндэ таряа тушаахатаяа хамта үрэһэ хүрэнгээ хааха хэрэгтэй. Мүн малшадайшье урда намар хэгдэхэ хүдэлмэри ехэ. Зарим газарнуудта малай тэжээл бэлэдхэлгэ үшөө дүүрээдүй, үбэлжэлгэдөө хам бэлэдхэхэ саг орожо ерээ. Эдэ бүгэдэ шухалын шухала, хойшолуулашагүй ажал хүдэлмэринүүдые амжалтатайгаар үнгэргэхэ гэһэн хүдэлөөн Хүдэриин колхознигуудай үүсхэлээр эхилһэн болоно.

Энээнтэй дашарамдуулан КПСС-эй райкомууд, партийн организацинууд, совет болон хүдөө ажахын органууд хүдөөгэй ажалшадай эдэбхи үүсхэлые шадамараар толгойлон хүтэлбэрилхэ, социалис мүрысөөе бүри хүсэтэй, улам ашагтай болгохо, намарай хүдэлмэринүүдые ушар ёһо мэдэжэ, урагшатайгаар хүтэлбэрилхэ уялгатай болоно. Социалис мүрысөөнэй ябажа байтар түрүүшүүлые материальна болон моральна талаар урмашуулха аргануудаа улам нарижуулан заһаха, нэмэхэ, хүтэлбэрилэгшэ бүхэнэй харюусалгые дээшэлүүлхэ, олоной дунда ажалай жаяг заршам бүхэжүүлхэ гээшэ тон шухала байна. Эгээл имээр мүнөө хүдэлмэрилжэ байһан Зэдын, Мухар-Шэбэрэй болон бусад районуудай дүй дуршэлые ехэтэ һайшаамаар байна.

Хүдөө ажалай эдэбхиин охин шанга. Үндэр ургаса хүн бүхэнэй баяр түрүүлнэ. Гэбэшье зарим ажахынуудта туйлаһанаараа һанаа амараад, һанаа зоборигүй ябаха ушар бии байһые гэршэлһэн мэдээнүүд хааяа ороно. Жэшээлхэдэ, Сэлэнгын аймагай XX партийна съездын нэрэмжэтэ колхоз яһала һайн ургаса ургуулаа. Гүрэндэ орооһо тушааха түсэбөө хэдэн дахин үлүүлэн дүүргэхээр эндэ хараалнад. Энэнь зүб. Зүгөөр һайн ургасадаа найдаад, эндэ гээлтэ хоролто гаргаха ябадалтай, таряагаа муугаар хуряаха, голодоһо гаргаха ушартай ямаршье тэмсэл хэдэггүйнь тон аюултай. Хэрбээ энэ зандаа, имэ ябадалда эсэс табяагүй һаа, нилээд ехэ таряагаа поли дээрэнь орхихо, абаха гэһэн орооһоёо абажа шадахагүй байһаниинь элитэ.

Таряагаа гээхэ, хороохо аюултай ушарнуудай гаража болохоор байһан тухай түгшүүритэй мэдээнүүд мүн Загарайн, Хяагтын, Бэшүүрэй, Улаан-Үдын аймагуудһаа ороно. Жэшээлхэдэ, Загарайн аймагай Эрхирэгэй совхозой нэгэ обин дээрэ нойтон таряан тон ехэ сугларанхай. Теэд энээниень хиидхэхэ оройдоол нэгэ зернопульт байха юм. Совхозой, мүн аймагайшье хүтэлбэрилэгшэд хадаа энэ совхоз жэлһээ жэлдэ таряа ехэ абадаггүй аад, мүнөө намар бэлэдхэлгүй байшабал даа гэжэ сагааруулха һанаатай. Эрхирэгэй совхозой таряан ажал эрхилдэггүйнь элитэ. Теэд иимэ ушарай болоод байхада, ехэ орооһоной халахаа болоод байхада, өөрөө ямаршье хэмжээ абадаг бэшэ юм гү? Иигэжэ тэрэ совхозой хүтэлбэрилэгшэдһөө асуухаар болоодхино.

Үдэр үнгэрхэ бүри хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй Бүхэсоюзна һайндэр дүтэлжэ байна. Энэ үдэр хадаа бүхы совет арадай ехэ һайндэр болохо байһаниинь дамжаггүй. Хяагтын аймагай Ранжуровай нэрэмжэтэ колхозой гэшүүдэй бэшэһэнэй ёһоор, энэ һайндэртэ хүн бүхэнэй омог баяртай байхынь тула, тэрэ болотор хэхэ юумэеэ хуу баранииень бодожо, шэбшэжэ үзэхэ, туйлаха зорилгонуудаа тодоруулха шухала. Ранжуровай нэрэмжэтэшье, мүн «Родина» колхозойшье абаһан уялганууд тон тодорхой, эли. Хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй Бүхэсоюзна үдэрэй хүндэлэлдэ ажалай жагсаалда оролсоһон ажахы бүхэнэй, бригада, механизатор бүхэнэй уялгань тиимэл тодорхой байха ёһотой. Гэхэтэй хамта энэ жагсаалда бүгэдые хабаадуулха, тэдэнэй уялгануудые амжалтатайгаар дүүргэхын түлөө тэмсэл эмхидхэхэ гээшэ КПСС-эй райкомуудай, партийна, профсоюзна, комсомольско организацинуудай шухалын шухала зорилго болоно.

Хүдөөгэй ажалшадай һайндэрые ажалай эрхим бэлэгээр угтая!

БҮХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ! *43-дахи жэлээ гарана.*

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

№ 218 (11203) | 1966 оной сентябриин 15, четверг | Сэн 2 мүнгэн

БАРГАЖАНАЙХИДЫЕ БАЯРААРНЬ АМАРШАЛАЯ!

ЗОРИГЖУУЛНА АМЖАЛТАМНАЙ

Таряа хуряалгын үедэ аймагаймнай колхоз, совхозуудай механизаторнууд социалис мүрысөөндэ эдэбхитэйгээр хабаадажа, гүрэндэ таряа тушааха түсэбөө сентябриин 14-дэ дүүргээ. Бүхыдөө 40 мянган центнер таряа гүрэндэ худалдагдахын орондо, 40018 центнер таряа бэлэдхэлэй пунктнүүдтэ тушаагдаа.

Илангаяа Дэрээнэй совхоздо (директорынь С. А. Цыбиков, парткомой секретарь А. П. Гергесов) ажал хүдэлмэринь һайнаар эмхидхэгдэжэ байна. Эндэхид 5 мянган центнер таряа гүрэндэ тушаахын орондо, хамта 13167 центнер таряа худалдаба. Хурамхаанай совхоз (директорынь Д. Д. Дондупов, парткомой секретарь С. Д. Цибиков) 6700 центнер түсэбэй орондо, 10890 центнер, XXII партсъездын нэрэмжэтэ колхоз (түрүүлэгшэнь С. И. Тараскин, парткомой секретарь С. Л. Гатапов) хамта 5227 центнер таряа гүрэндөө тушаажа, түсэбөө үлүүлэн дүүргээ.

Энэ үдэрһөө хойшо аймагаймнай ажахынууд түсэбһөө гадуур орооһо таряа гүрэндөө ехээр тушаахын түлөө тэмсэжэ эхилэнхэй. Манай Баргажанай аймагайхид хамта 5000 центнер таряа түсэбһөө гадуур гүрэндөө худалдаха юм. Колхоз, совхозуудай механизаторнууд энэ зорилгоёо бэелүүлхын тулада мухар-шэбэрэйхидэй жэшээгээр поточно арга үргэнөөр хэрэглэн, таряа хуряалгаяа богони болзор дотор, һайн шанартайгаар үнгэргэхые оролдоно.

В. ШАБАГОРОВ, КПСС-эй Баргажанай райкомой нэгэдэхи секретарь.
Ц. ЦЫБИКЖАПОВ, аймагай Соведэй гүйсэдхэхэ комитедэй түрүүлэгшын орлогшо.
С. ЕЛАНОВ, үйлэдбэриин управлениин начальник.
К. БАДМАЕВ, ВЛКСМ-эй райкомой секретарь.

ХАРТААБХЫН ПОЛИ ДЭЭРЭ

...марай эхин һара гаража, хар... хуряаха болзор хаа хаана... ерэнхэй. Илангаяа город ша... ай ажахынууд энэ үнэтэ урга... түлэг малтажа байна.

...лаан-Үдын аймагай Калини... нэрэмжэтэ колхоз энэ жэлдэ ... гектар хартаабха таринхай. ... эндэ хартаабха малтагда... гүрэндэ тушаагдана. Һүүлэй ...гээр тус колхоз 70 гаран ... урьд ургаса хуряажа, Улаан-... столовонуудай трестдэ тү...шын 300 гаран центнер тушаа...

...сань гол түлэб машинын ... хуряагдана. Эндэ хамтадаа ...аан комбайн табигданхай ... энэ хүдэлмэридэ һургуулиин ...шад, Улаан-Үдын түмэр-за... техникумэй студентнэр эдэб...ээр хабаадана.

...байнуудһаа гараһан, гараар ...агдаһан хартаабха тэрэниие ...ожээр илгадаг пунктда аса...жа, тэрэ дороо томонуудынь ...глэгдэжэ, гүрэндэ тушаагда... жэжэнүүдынь малай тэжээлдэ ...улагдажа, фермэ руу зөөгдэ...

— Хаартаабхын ургаса энэ ... яһала һайн. Гектарай ... центнер абтана, — гэжэ ...зой 3-дахи отделениие эрхи... Семен Фомич Заиграев мэ...

...хозой гэшүүд энэ ургасаяа ... гээнгүй, түргэнөөр хуряа... ...ндэ түсэбэй ёһоор худал... ...рэһээ хааха гэжэ оролдо...

...АГ ДЭЭРЭ: комбайнер Мак... Григорьевич Яковлев урга... хуряажа ябана.

А. БОРИСОВ,
Авторай фото.

ЗЭДЫНХИДЭЙ ШЭНЭ ЗОРИЛГО

Уялгынгаа ёһоор 170 мянган центнер таряа гүрэндэ тушааха байһан Зэдын таряашад 200 мянган центнер оруулха гэжэ шиидэбэ.

ПЕТРОПАВЛОВКА. (телефоноор абтаба). Сентябриин 14. Энэ үдэр Зэдын ажахынуудай хүтэлбэрилэгшэдэй зүблөөн боложо дүүрэбэ. Колхозуудай түрүүлэгшэнэр, совхозуудай директорнууд, ажахын парткомуудай секретарьнар, аймагай партийна, советскэ, хүдөө ажахын органуудай хүтэлбэрилэгшэд энэ зүблөөндэ хабаадалсаа.

Хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй Бүхэсоюзна үдэрэй хүндэлэлдэ социалис мүрысөө үргэнөөр эмхидхэхэ, таряа хуряалгые улам хурдадхаха, орооһо хиидхэлгэ, арилгалга, намарай паар хахалалга гэхэ мэтэ ажал хүдэлмэринүүдые түргэдхэхэ тухай асуудал зүблөөн дээрэ зүбшэн хэлсэгдэбэ.

Гүрэндөө таряа худалдаха түсэбөө аймагай бүхы ажахынуудай нэрэтэй түрэтэйгөөр дүүргэһэн тухай зүблөөндэ хабаадагшад баяртайгаар тэмдэглээ. Теэд тэдэнэр туйлаһан амжалтаараа һанаагаа дүүргэнэгүй. Гүрэндэ түсэбһөө гадуур таряа үшөө худалдахаар бэлэн байһан тухайгаа олохон колхоз, совхозуудай хүтэлбэрилэгшэд мэдүүлбэ. Жэшээлхэдэ, Боргойн совхозой директор нүхэр Хомутов шэнэ зорилго тухайгаа хэлэбэ: уялгынгаа ёһоор 70 мянган центнер, түсэбэй ёһоор 22,5 мянган центнер таряа гүрэндэ худалдахын орондо 80 мянган центнер оруулха. Ленинэй нэрэмжэтэ колхозойхид жэлэй түсэбые хоёр хахад дахин дүүргэжэ, 25 мянган центнер таряа худалдаха гэжэ шиидэбэ.

Иигээд байхадаа аймагай бүхы ажахынууд түсэбэй ёһоор 83 мянган центнер, уялгын ёһоор 170 мянган центнер таряа гүрэндэ худалдахын орондо 200 мянган центнер таряа оруулжа шадаха болоно. Бүхы арга боломжонуудые һайн хаража, шэнжэлжэ үзэһэнэйл һүүлдэ энэ шэнэ зорилго хараалагдаба.

КПСС-эй Буряадай обкомой нэгэдэхи секретарь А. У. Модогоев энэ зүблөөндэ хабаадалсаа.

ХҮДӨӨГЭЙХИДЭЙ ҺАЙНДЭРТЭ — АЖАЛАЙ ЖАГСААЛДА!

ХОДОДОО ҮЛҮҮЛЭН

МУХАР-ШЭБЭР. (Телефоноор абтаба). Таряа хуряалгаяа шадаал һаа түргөөр эмхидхэхэ гэһэн зорилго манай Алташын отделениин механизаторнууд урдаа табинхай. Һүүлшын үедэ наратай сэлмэг үдэрнүүд тогтожо, ажал хүдэлмэримнай бүтээсэтэйгөөр ябуулагдана.

Мүнөө жэлдэ хуряалгын хүдэлмэриие поточно аргаар эмхидхэжэ байнабди. Таряа хуряалга дээрэ олон комбайнернууд шалгарна. Тэдэнэй нэгэн Зандра Рыгзынов. Тэрэ «СК-4» комбайнаар үдэртэ 40 гектар хүрэтэр таряа хададаг. Үдэрэйнгөө даалгабариие 130 процент дүүргэнэ. Баалнуудые суглуулан сохихо хүдэлмэридэ комбайнер Ц. Буянтуев шалгарна. Үдэртэ 14 гектар таряа хуряахын орондо, 20 гектарта хүргэнэ. Техникээ бүтээсэтэйгөөр ашаглажа, нормоёо хододоо үлүүлэн дүүргэжэ байдаг хүнүүд олон.

Тоог дээрэхи ажал үдэр һүнигүй эмхидхэгдэнэ. Полинуудһаа ороһон таряан тэрэ зандаа сэбэрлэгдэжэ, гүрэндэ худалдагдадаг. Мүн ерэхэ жэлэй тарилгада үрэһэ хүрэнгээ бэлдэжэ захаланхайбди. Мүнөө совхознай таряа гүрэндэ тушаалгаар жэлэйнгээ түсэбые дүүргээд, түсэбһөө гадуур орооһо худалдажа захалаа.

А. ДОРЖИЕВ,
Мухар-Шэбэрэй аймагай Суулгын совхозой отделениие эрхилэгшэ.

Сагаан Хошуунай таряан

Үнгэрэгшэ жэл гандангы байжа таряанай ургаса Ноёхондо балайшье һайн бэшэ һэн. Тиимэһээ нёдондо гүрэнһөө 8 мянган центнер шэнисэ зээлээр абаһан байха. Энэ жэл баян ургаса гаража, үрэ шэрээе сүм тоосоод, гүрэнэй түсэб захил амжалтатайгаар бэелүүлжэ байна. Сагаан-Хошуун гэжэ газарһаа баржаар таряагаа Улаан-Үдын элеватор сэхэ абаашана. Уһан замаар ашаа зөөхэдэ, ажахыда хямдашье, түргэншье болоно үгэнэ. Нэгэ баржада 290—300 тонно таряа тээгээд лэ 5—6 часай туршада Улаан-Үдэ хүрэшэдэг.

Колхозой шалгалтын комиссиин түрүүлэгшэ Т. Ч. Цыденов баржатай таряае Улаан-Үдэ асаржа тушаана. Тушааһан таряаниинь эрхим һайн сэгнэлтэтэйгээр абтана. XX партсъездын нэрэмжэтэ колхозойхид энэ жэлдэ ургуулһан таряагаа гээлтэ хоролтогүйгөөр хуряажа абахые оролдоно.

Д. БАЛДАНОВ.
Сэлэнгэ.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумдэ

Долоон жэлэй түсэбэй даалгабаринуудые дүүргэлтэдэ амжалта туйлаһанайнь түлөө СССР-эй Верховно Соведэй Президиум 1966 оной сентябриин 6-най Указаар РСФСР-эй ой модоной ажахын бүлэг түрүүшүүлые СССР-эй орденууд болон медальнуудаар шагнаа.

Тэрэ тоодо **Буряадай АССР-һээ:**

ЛЕНИНЭЙ ОРДЕНООР

Стржельбицкий Георгий Селивестровичые—Улаан-Үдын лесхозой хүдэлмэрилэгшэ.

АЖАЛАЙ УЛААН ТУГАЙ ОРДЕНООР

Васильев Матвей Екопсиновичые—Загарайн лесхозой хүдэлмэрилэгшэ.

Кабылкин Афанасий Захаровичые—Кабанскын лесхозой техник.

Маслов Георгий Федоровичые—Буряадай АССР-эй ой модоной ажахын министр.

«ХҮНДЭЛЭЛЭЙ ТЭМДЭГ» ОРДЕНООР

Бекешев Георгий Прокопьевичые—ой модые хамгаалха Забайкалиин авиационно баазын парашютист.

Голубев Василий Дмитриевичые—Буряадай АССР-эй ой модоной ажахын министрэй орлогшо.

Кузьмин Александр Федоровичые — Хурамхаанай лесхозой главна лесничий.

Нестеров Ефим Аввакумовичые—Хэжэнгын лесхозой хүдэлмэрилэгшэ.

Седунова Анна Сергеевнае — Ивалгын лесхозой хүдэлмэрилэгшэ.

Торгашин Николай Перфильевичые—Сэлэнгын лесхозой хүдэлмэрилэгшэ

«ГАБЬЯАТА АЖАЛАЙ ТҮЛӨӨ» МЕДАЛЯАР

Вахрушев Василий Иннокентьевичые—Хүрбын лесхозой хүдэлмэрилэгшэ.

Галушин Иннокентий Васильевичые—Бэшүүрэй лесхозой хүдэлмэрилэгшэ.

Зеленецкий Петр Васильевичые — Прибайкалиин лесхозой директор.

Коновалов Тимофей Степановичые—Баргажанай лесхозой хүдэлмэрилэгшэ.

Панкратьев Владимир Леонидовичые—Хяагтын лесхозой директор.

Санжиев Бато Дымбрыловичые—Захаминай лесхозой хүдэлмэрилэгшэ.

«АЖАЛДАА ШАЛГАРЬАНАЙ ТҮЛӨӨ» МЕДАЛЯАР

Николаев Сергей Николаевичые—Ой модо хамгаалха Забайкалиин авиационно баазын парашютист.

Павлуцкий Филипп Гавриловичые—Мухар-Шэбэрэй лесхозой хүдэлмэрилэгшэ.

Попов Афанасий Поликарповичые—Түнхэнэй лесхозой хүдэлмэрилэгшэ.

Разаков Якуб Бекаровичые—Улаан-Үдын лесхозой хүдэлмэрилэгшэ.

Серых Павел Григорьевичые—Хориин лесхозой хүдэлмэрилэгшэ.

Трифонов Севастьян Демьяновичые—Ивалгын лесхозой хүдэлмэрилэгшэ.

Трофимов Сафон Тимофеевичые—Загарайн лесхозой хүдэлмэрилэгшэ.

ДЕЛЕГАДАЙ НЭГЭ АМЖАЛТА

КПСС-эй XXIII съездын делегат, Улаан-Үдын совхозой 1-дэхи отделениин ахалагша хонишон Намжалма Ламхановна Тогмитова үшөө нэгэ амжалта туйлаба. Тэрэнэй бригадын малшад отделени соогоо эгээн түрүүлэн үбһэнһөө гараба.

Нүхэр Тогмитовагай бригада Дундада гэжэ хүндыдэ үбэлжэдэг, зуһадаг юм. Малайнгаа үбэлэй байрые тойроод байһан 35 гектар сабшалан даажа абанхай. Тэрэнээ энэ хабартаа гурба дахин уһалаа. Хашаагайнгаа бүхы наг шэбхые дууһан малтажа, газар дээгүүрээ тараагаа һэн. Энэнь һайн үрэ дүн харуулаа. Эдэ хонишод 450 центнер эрхим шанартай үбһэ табан томо һүри болгон бууса дээрээ һүрилжэ абаба. Даабаринь 420 центнер һэн.

Үбһэ хуряалгын звенонуудай хоорондо дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ совхоз соогоо нэгэдэхи һүури эзэлжэ, магтаал сууда хүртэбэ.

Манай корр.
Хориин аймаг.

БАЯН ДЭЛГЭР ТЭЖЭЭЛ

Кукурузын шэмэтэ ногоо тээһэн автомашинанууд Бургаастайн һаалиин гүүртэ тээшэ улаан тооһо татан һубариидана. Улаан-Сэсэг гэжэ газарта кукуруза һайнаар ургуулагдажа, мүнөө хуряагдажа дүүрэхэ дүтэлөө.

Һаалиин энэ гүүртын дэргэдэхи 500 тонно багтаха цементлэгдэһэн траншей эдэ үдэрнүүдтэ шэмэтэ тэжээлээр халихань. Энээндэ комсомол механизатор Батор Будаевай агрегадайхидай габьяа ехэ. Эдэнэр үдэр бүриингөө даабари үлүүлэн дүүргэнэ.

Отделениин залуу механизаторнууд Радион Бадужинов, Валерий Морохоев гэгшэд 15 модоной газарһаа «Беларусь» трактораар силосэй ногоо зөөхэдөө үдэртэ 5—6 эрьесэ хэжэ үрдинэ.

Мүн силосэй ногоо зөөдэг автомашинануудай эзэд магтаалтай. Совхоздо туһалхаяа ерэһэн жолоошод Григорий Суетин, Филипп Баннов гэгшэдые магтамаар.

Үбэлжэлгын үедэ үнеэн бүридөө 10 тонно силос хүртэхөөр даража абаха гэжэ Химнын совхозой тус отделениин хүдэлмэришэд оролдоно.

С. ШАРАПОВ.
Сэлэнгэ.

Л. И. БРЕЖНЕВ Ю. ЦЕДЕНБАЛТАЙ УУЛЗАБА

КПСС-эй ЦК-гай Генеральна Секретарь нүхэр Л. И. Брежнев сентябриин 13-да Монголой арадай-революционно партиин ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь, МНР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Ю. Цеденбалтай уулзаба.

Нүхэд Ю. Цеденбал, Л. И. Брежнев КПСС-эй ба МНРП-гэй, Советскэ Союзай болон Монголой Арадай Республикын хоорондын аха дүү ёһоной холбоо барисаае, харилсаае улам бэхижүүлхэ асуудалнуудые зүбшэһэн, хоёр талые һонирхуулдаг мүнөөнэй уласхоорондын байдалда хабаатай асуудалнуудаар һанал бодолоо хэлэһэн байна.

Энэ хөөрэлдөөндэ КПСС-эй ЦК-гай секретарь Ю. В. Андропов хабаадаа.

Уулзалгань үнэн сэдьхэлэй, хани ёһоной оршон байдалда үнгэрбэ.

СССР-эй Верховно Сүүдэй пленум

Һаяын үдэрнүүдтэ СССР-эй Верховно Сүүдэй пленум болобо.

Гэмтэ ябадал гаргагшалтай бүри шангаар тэмсэхэ хэмжээнүүд тухай КПСС-эй ЦК-гай, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй шиидхэбэринүүдэй, «Хулигантаһанай түлөө харюусалгые шангадхаха тухай» СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй 1966 оной июлиин 26-най Указай үндэһөөр сүүдэй зургаануудай бэелүүлхэ зорилгонууд тухай СССР-эй Верховно Сүүдэй түрүүлэгшэ А. Ф. Горкиной элидхэлые зүбшэн хэлсээ.

Гэмтэ ябадал хэгшэдтэй тэмсэхэ ябуулгаяа улам һайжаруулха, тиихэтээ хамта хорото зорилгоор хулиган ябадал гаргаһан, хүнэй ами наһанда, элүүр энхэдэ, нэрэ солодо хохоро хүргэһэн, арадай зөөри хулгайлһан ба бусад аюултай гэмтэ ябадалнуудые гаргаһан хүнүүдые хэһээн зэмэлэлгын талаар хууляар хараалагдаһан шанга хэмжээнүүдые хэрэглэхэ шухала байһанда онсо анхарал хандуулха эрилтэ сүүдүүдэй урда табиха гэжэ пленумэй баталан абаһан тогтоол дотор хэлэгдэнэ. Сүүдлэлгын шанар һайжаруулха, уголовно хэрэгүүдые, захиргаанай харюусалгада хабаадуулха тухай материалнуудые хууляар тогтоогдоһон болзор соо хараха ябадал хангахыень сүүдүүдтэ дурадхагдаа.

Сүүдүүд хадаа хуулиин наһа гүйсөөгүй үхибүүдэй зүгһөө гурим журам эбдэлгые уридшалан зайсуулха хүдэлмэреэ улам нарижуулан һайжаруулха ёһотой. Гэхэтэй хамта хуулиин наһа гүйсөөгүйшүүлэй гэмтэ ябадал хэһэн хэрэгүүдые хаража үзэхэдөө, болзорһоо урид, условноор сүлөөлхэ гурим тэдээн тушаа хэрэглэхэдээ, урда тээнь сүүдлүүлэгшэд тушаа, хүниие зорюуталан алаһан аюултай гэмтэдэ хүнэй бэе хүндөөр гэмтээһэн, хүсөөр эдлэһэн, дээрмэшэн ёһоор добтолһон, хорото хулиган ябадал гаргаһан хүнүүд тушаа шангаар хандаха гэһэн хуулиин эрилтэнүүдые хараада абаха шухала. Гэмтэ хэрэгтэ хуулиин наһа гүйсөөгүйшүүлые элсүүлһэн, тэрэшэлэн өөһэдынгөө ябуулгаар гү, али хамаагүйгөөр хандаһанай шалтагаанаар наһа гүйсөөгүйшүүлэй зүгһөө гурим ёһо эбдэхэ ябадалдань туһа хүргэһэн хүнүүдые элирүүлхэ, харюусалгада хабаадуулха асуудалда онсо анхарал хандуулагдаха ёһотой.

Хорото хулиган ябадал гаргаһан, 14 наһатай хүнүүд хуулиин харюусалгада хабаадуулагдаха болоно гэжэ сүүдүүдтэ тайлбарилба.

Сүүдэй зургаанууд гэмтэ ябадал гаргагшадтай бүри шангаар тэмсэхэ хэмжээ бэелүүлхэдээ, гурим ёһо зорюуталан эбдэгшэд тушаа һулаар хандаха ябадал гаргахагүй, социалис хуули шангаар сахиха эрилтэнүүдые хэлбэришэгүйгөөр хүтэлбэри болгохо, гэмтэ ябадалай улад зондо хэр аюултай байһыень, гэмтэ нюурай хэн байһые хараада абажа, тус тустань хэһээхэ тухай хуулиин гурим дүримые хэрэглэхэ ёһотой гэжэ пленум зааба.

ПАРТИЙНА ХРОНИКО

ХҮМҮҮЖҮҮЛХЫ ҮҮРГЫЕНЬ ДЭЭШЭЛҮҮЛХЭ

КПСС-эй Мухар-Шэбэрэй райкомой бюро дээрэ Ленинэй нэрэмжэтэ, «Искра», «Коммунизм», «Заганский» колхозуудай партийна организацинуудта партийна суглаануудай хайшан гэжэ бэлдэгдэжэ үнгэргэгдэдэг тухай асуудал һаяхан зүбшэн хэлсэгдэбэ.

Олохон партийна организацинуудта коммунистнуудай суглаан һайн бэлэдхэлтэйгээр үнгэргэгдэдэг, тэрээн дээрэ партийна организацинуудай ажабайдалай шухала асуудалнууд табигдадаг байна гэжэ тэмдэглэгдэнэ.

Гэбэшье Ленинэй нэрэмжэтэ, «Искра», «Коммунизм» колхозуудай партийна организацинууд КПСС-эй XXIII съездын шиидхэбэринүүдтэй тааралдуулан, өөһэдыпгөө хүдэлмэри зүбөөр эрхилжэ шаданагүй. Эндэхи коммунистнууд ниитын хүдэлмэридэ һулаар хабаадуулагдана. Партийна суглаанууд зохид бэлэдхэлгүйгөөр үнгэрэгдэнэ. Коммунистнуудай үзэмжэдэ үйлэдбэри һайжаруулха, ажалшадай дундэ эмхидхэлэй болон хүмүүжүүлгын хүдэлмэри һайжаруулха тушаа асуудалнууд табигдадаггүй.

Партком болон партбюронууд коммунистнуудай эдэбхи үүсхэл бадаруулха тушаа анхаралаа багаар табина. Энээн дээрэһээ боложо, олон коммунистнууд суглаан дээрэ үгэ хэлэдэггүй, миин һуужа үнгэрдэг.

Эдэ болон бусад дутагдалнуудые усадхаха тушаа КПСС-эй райком парткомуудай анхаралые хандуулба.

СЕЛЬСОВЕДЭЙ ТООСООН

Ажалшадые соёл сурталай болон ажаһуудалай талаар хангаха тушаа Ехэ-Нугын сельсоведэй хэжэ байһан хүдэлмэриин тоосоое КПСС-эй Хяагтын райком һаяхан зүбшэн хэлсэбэ.

Худалдаа наймаанай, медицинын талаар ажалшадые һулаар хангана гэжэ бюро дээрэ тэмдэглэгдэбэ. Тус сельсовет ажалай журам бэхижүүлхэ, элдэб хулиган ааша гаргагшадтай тэмсэхэ талаар мүртэй хүдэлмэри ябуулнагүй. Тосхоной клуб болон библиотекэ соёл сурталай ёһотой гуламта боложо шадаагүй. Сельсовет худалдаа наймаанай, соёл сурталай эмхи зургаануудай хүдэлмэриие хинан шалганагүй, тэдээндэ бодото туһаламжа үзүүлнэгүй, энэ хэрэгтэ депутадуудые элсүүлнэгүй.

Ехэ-Нугын сельсоведэй хүдэлмэриие һайжаруулха тушаа хэмжээнүүдые партиин райкомой бюро хараалба.

ЗАЛУУШУУЛАЙ ҺУРАЛСАЛ

Ажаллажа байгаад һурадаг залуушуулай ниитэ эрдэмые дээшэлүүлхэ тушаа хэмжээ ябуулгануудые КПСС-эй Баунтын райком хараалба. Энэ хэмжээнүүдэй ёһоор 16—30 наһатай, дунда эрдэмгүй залуушуул тусхай бүридхэлдэ абтажа, тэдэниие саашадань һургаха тушаа зохихо хэмжээнүүд абтаха байна. Залуушуулай һурахада зохихо эрхэ байдал хангахыень колхозуудай, предприятинуудай хүтэлбэрилэгшэдтэ дурадхагдаба.

ДҮЙ ДҮРШЭЛӨӨ АНДАЛДАБА

КПСС-эй Сэлэнгын райком колхоз, совхозуудай, промышленна предприятинуудай партийна организацинуудай секретарьнарай семинар һаяхан үнгэргэбэ. Залуу коммунистнуудые хүмүүжүүлхэ, партиин зэргын ургалтые зүбөөр эрхилхэ тухай КПСС-эй райкомой эмхидхэлэй таһагые даагша нүхэр Тубчинов элидхэл хэбэ. Партийна гэгээрэлэй һуралсалай жэлэй дүнгүүд болон һуралсалай шэнэ жэлдэ партийна организацинуудай бэелүүлхэ зорилгонууд тухай райкомой партийна гэгээрэлэй кабинедые даагша нүхэр Дармаев хөөрэбэ.

Семинарта хабаадагшад партийна эмхидхэлэй, ниитэ-ойлгуулламжын хүдэлмэриин талаар дүй дүршэлөө андалдалсаба. Һайн дуранай ниитын эмхинүүдые хайшан гэжэ хүтэлбэрилдэг тухайгаа Галуута-Нуурай ТЭЦ-эй партийна организациин секретарь нүхэр Нечаев хэлэжэ үгэбэ. Колхозой комсомольско организациие хүтэлбэрилдэг дүй дүршэл тухайгаа Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой парткомой секретарь нүхэр Галсанов элидхэбэ. Загастайн дунда һургуулиин партийна организациин секретарь нүхэр Найданов һургуулида хүмүүжүүлгын хүдэлмэри һайжаруулха тушаа хөөрэбэ.

Семинарай түгэсхэлдэ уласхоорондын байдал тухай лекци КПСС-эй обкомой лекторнүүдэй бүлэгые хүтэлбэрилэгшэ нүхэр Полонных уншаба.

ТҮРҮҮШЫН АЛХАМ ХЭГДЭНЭ

Ажахые шэнээр хүтэлбэрилхэ, түсэблэхэ гурим

1966 онһоо эхилжэ удаа дараалан, түрүүшээр зарим предприяти, тиигээд промышленностиин һалбаринуудые урмашуулгын шэнэ гуримда оруулха гэжэ КПСС-эй ЦК-гай сентябриин Пленум (1965 он) хараалһан байгаа.

Хүдэлмэриие шэнээр эмхидхэхэ, түсэблэхын тула горитой бэлэдхэл хэхэ шухала.

Байгша оной түрүүшын кварталай туршада Эхэ ороноймнай 43 предприяти шэнэ гуримда оруулагдаһан байна. Шэнэ гуримай шухала эрилтэ—түсэблэлгэ, экономическа, материальна талаарнь урмашуулга, мүнгэ зөөрөөр һомололго, кредит үгэлгэ, мүн предприятиин өөрынь, тэрэнэй хүдэлмэрилэгшэдэй олзо доход ехэ болгохо, гүрэндөө ашаг олзо үгэлгэ нарипаар сахигдаха ёһотой.

Үйлэдбэрээ шэнээр түсэблэжэ эхилһэн 43 предприятиин 22-ынь түүхэй эд, материалнуудаа гамтайгаар хэрэглэжэ, капитальна үлүү гаргаша хэнгүйгөөр ехэ хэмжээнэй продукци үйлэдбэрилэн худалдадаг болобо.

Мүнөө үедэ бүхы дээрээ 673 предприяти ажахые хүтэлбэрилгын, түсэблэлгын шэнэ гуримда оронхой.

Манай республикын «Теплоприбор» завод энэ жэлэй июлиин 1-һээ үйлэдбэрээ шэнээр эмхидхэнэ. Улаан-Үдын ЛВРЗ-гэй, мяханай комбинадай, «Электромашина» заводой, нарин сэмбын фабрикын, Буряадай автоуправлениин 2-дохи авто-ажахын коллективүүд бэлэдхэлэй ехэ хүдэлмэри хэжэ байнхай.

Бүхы предприятинууд һаяын сагта промышленна үйлэдбэриие түсэблэлгын, экономическа талаарнь урмашуулгын шэнэ гуримда орохо юм. Харин нэгэ доро бэшэ, ондо ондоо болзор соо шэнэ гурим нэбтэрүүлэгдэхэ.

Үйлэдбэрээ шэнээр эмхидхэн хүтэлбэрилжэ эхилхэтэй сасуу бүхы дутагдал зүндөө зайсуулагдаха гэжэ һанахада тон буруу. Шэнэ гурим шэнжэлхэ, тэрээндэ һураха хэрэгтэй.

Заводой, предприятиин дотоодой үйлэдбэриин түсэблэлгэ нарижуулан һайжаруулха, тоо бүридхэл зүбөөр эмхидхэхэ, шэнжэлгэ хэхэ гээшэ түсэблэлгын, хүтэлбэрилгын шэнэ гуримай гол нүхэсэл болоно.

Ажахын-финансова хэрэг, үйлэдбэриин гол фонднуудые нарипаар шэнжэлэн хараха тон шухала. Энээнэй үндэһэ һуури дээрэ гүрэнэй түсэб хүтэлбэри болгон, мүн түсэблэлгын шэнэ үрэ дүн хараада абажа, 1966 оной үйлэдбэриин, ажалай, капитальна һомололгын, техникын, мүнгэ зөөриин комплексно түсэб зохёохо хэрэгтэй болоно.

Иигэжэ табигдаһан техпромышленнна болон капитальна һомололгын түсэб үйлэдбэрилдэг продукциин техническэ хэмжээе тодорхойлон харуулдаг, тэрэнэй шанар һайжаруулха, наймаанда гүйсэтэй, али үгы байһыень элирүүлхэ ушартай.

Үйлэдбэриие техническэ талаарнь нарижуулан һайжаруулха, шэнэ техникэ, түрүү технологи нэбтэрүүлхэ, ажахые аша туһа үгэхөөр эрхилхэ арга хараалха шухала.

Үйлэдбэрээ шэнээр эмхидхэхэ гуримда орохын тула шэнэ байдалда ямар техникэ нэбтэрүүлхэ, хэды зэргын ажалай, түүхэй эд болон материалнуудай гаргаша хэхые, түлишэ галдахые, мүнгэн зөөриин гаргаша тодорхойлхо хэрэгтэй. Мүн бухгалтерска, статистическэ тоо бүридхэл һайжаруулха тон шухала.

Бүхы предприятиин, цех, таһаг бүхэнэй экономическа үрэ дүн согсолхо, голодоһо, гаргаша хэхэ ушар зайсуулха, тоо бүридхэлые үдэр бүхэндэ, мүн табан үдэр бүхэндэ гаргаха гурим тогтообол таарамжатай. Эдэбхитэйшүүлэй хабаадалгатайгаар оршо гаршын комисси һара бүхэндэ үнгэргэжэ байбал һайн байха. Предприятиин цех, таһагуудай экономическа үрэ дүн энэ комиссиин үзэмжэдэ табиха, зүбшэн хэлсэхэ шухала.

Түсэблэлгын, хүтэлбэрилгын шэнэ гуримда орохо бэлэдхэл хэхэдээ, ажахын тоосоо хаа хаанагүй үргэнөөр нэбтэрүүлхэ хэрэгтэ онсо анхарал хандуулагдаха ёһотой. Цех бүхэнэй хэды зэргын, ямар продукци бүтээхэ байһаниинь, хэды шэнээн продукци худалдахань, продукциин өөрынь үнэ сэн хямдаруулха, гол фонднуудһаа ямар олзын оруулагдаха, хэды зэргын салин хүлһэнэй гаргашалагдаха байһаниинь тодорхойлогдохо, түсэблэгдэхэ болоно.

Ажахын тоосоо цех, участогуудта нэбтэрүүлхын тула мүн лэ тоо бүридхэл, шэнжэлгэ һайжаруулха хэрэгтэй.

Экономическа һайн бэлэдхэлгэй кадрнууд эдэ бүхы асуудал зүбөөр шиидхэхэ. Тиимэһээ кадрнуудай экономическа һуралсалдэ саг үргэлжын анхарал хандуулха, энэ һуралсал ёһотоор, һайнаар эмхидхэхэ шухала. Предприяти бүхэндэ һуралсалай түсэб зохёобол таарамжатай гэжэ һанагдана. Хүдэлмэришэдтэ социалис промышленностиин экономикын үндэһэ һуури шудалхын 34 часай, мастернууд, участогуудай, цехүүдэй начальнигуудта нэгэ жэлэй программаар һуралсал эмхидхэхэдэ таарамжатай.

Үйлэдбэриие шэнээр эмхидхэхэ, түсэблэхэ гуримда предприятинуудай удаа дараалан оруулагдажа байхада тэдэнэй дүй дүршэл согсолхо, тэрээндэ һураха арга олдохо юм. Бүхы һайн юумэ халан абалсаха, шэнэ гуримда орохо бэлэдхэл эртээнһээ бүхы талаарнь бэелүүлхэ шухала.

И. ДОНДУКОВА,
Ажалай научна шэнжэлгын институдай Зүүн-Сибириин филиалай хүдэлмэрилэгшэ.

Ивалгын туршалгын ажахынхид таряа хуряаһанайнгаа һүүлээр газараа хахалжа эхилнэ. ерэхэ жэлэй ургасын үндэһэ һуури табигдана.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: намарай паар хахалжа байһан тракторист Петр Белых.

Ф. СОРОКИНОЙ

РЕПОРТАЖ

ТҮНХЭНДӨӨ ТҮРҮҮ КОМБАЙНЕР

«АРШАН» курорт тээшэ ошоһон заһамал харгыгаар ябахада «Сибиряк» колхозой үргэн таряалан нэмжын харагдана. Буурал сагаан толгойтой шэниисын залаанууд шэрбэгэрхэн һахалаа жэрбылгэжэ, эдеэгээ даажа ядан, һэбшээ һалхинда эбхэрэн долгилно.

Энэ алтан шаргал далайн дундуур талын корабльнууд тамарна. Түхэреэнэй тарялан дээрэ ерэхэдэмнай «СК-3» комбайнай хүсэтэ абяан дуулдаба. Энэ хадаа Георгий Михайлович Деминой агрегат байгаа бэлэй. Эндэхи механизаторнууд нүхэр Демин тухай угаа ехэ омогорхолтойгоо хэлсэдэг.

. Георгий Михайлович ургас хуряалгын эхилхэһээ урда тэ 280 га арбан хоног соо хадаа. Тиихэдэ хуряаһан газар дээрээ нэгэшье хоолос гээхэгүй, һолоомоёо доогуур хадаха, зааханшье булан, далан гаргахагүй гэжэ нүхэр Деминой энэ уялга соонь бэшээтэй һэн.

Халууншье бэшэ, хүйтэншье бэшэ нэгэ тиимэ аятай зохид үдэр тохёолдобо. Георгий Демин ажалша баатар гараараа комбайнай залуур иишэ тиишэнь мушхана.

Залуухан шарайтай нэгэ басаган велосипедээр түргэн гүйлгэжэ ерээд «Георгий Михайлович, би таанартаа һонирхолтой газетэ асарааб, абагты!» гэбэ.

«Зай, мэнэ ерэхэб гээд, Георгий Михайлович өөрынгөө найдамтай туһалагша Павел гэжэ хүбүүндэ машинынгаа залуур барюулжа, «Комбайнаа һайнаар ябуула, доогуур хада» гэжэ захяад, доошоо бууба. Политэмхидхэлшын үгэһэн газетэнүүдые гүргэ түргэнөөр харасагаажа байтараа, мэнэ һаяхан гаргагдаһан «Саян» гэжэ аймагай газетые удаан хараба, тэрэнэй түрүүшын хуудаһые ехэ анхаралтайгаар уншажа эхилбэ.

Эгээл энэ үедэ Түхэреэнэй отделениие эрхилэгшэ нүхэр Сороковиков Деминой хажууда циклаар хүрэжэ ерэбэ. Ургасын халуун үедэ комбайнгаа гансаараа газетэ уншахадань ехэтэ гайхажа. «Ямар нин болооб?» гэжэ асууна.

— Николай Иннокентьевич, энэ номерто аймагай механизаторнуудай социалис уялгын дүрим тунхаглагдаа. Тэрэ хаража, уншажа һуунаб. Социалис мүрысөөнэй түрүүшын нүүлэй дүнгүүд толилогдо... най агрегат муу бэшээр ... байна хэбэртэй,—гээд ... энеэбхилбэ.

Георгий Михайлович халаан соогоо нормын ... га хадаха байһан аад, ... гектар хададаг байна. ... хадаһан участогые хараха... гэшье булан, далан байха... лоомоёо доогуур хадана. ... дэ эндэ тэндэ унаһан хоол... харагданагүй.

Б. ШИРЕТОРОВ

ЭСЭГЫН ГАНСА

ЗУРАГЛАЛ

ШИЛСААНА ХАДЫН шобхо орой үүлэ манаар орёогдошобо. «Үһээрхэеэ һанаһан тэнгэри гү даа?»—гэжэ тиихэдэнь үбгэд, хүгшэд хэлсэдэг юм. Нээрээшье, үдэшэлэн тээшэ бүрхэнтэбэ.

Александр боро хараанаар ехэ мэгдүү гүйжэ ерээд, үхэр адуулдаг Жигмидэй Дашые энгэрдэн алдаба:

— Улаагшамни хаанаб?

Гайхаһан Даша нюдэеэ бэлтылгэн, ойро зуура дуугарбагүй. Һүүлдэнь:

— Үгы аал?—гэжэрхибэ.

— Тэрэмни тугаллаха юм һэн... Бидаал юм болоо...—гэжэ уйлаганан алдаһан Александр үнеэнэй хорёо тээшэ гүйхэ тоонои ошобо.

...Шанаагай намаг яһалашье ехэ. Али нэгэ бамбалзуур газартань хүн шаагдашоошье һаа, гарахань бэрхэтэй. Ган гасуур жэлдэ бараг, хуурайшаг байха, харин бороотой сагта Хэжэнгэ голой халибал, хабтагай сагаан уһан далай болошохо. Зарим жэлнүүдтэ тэндэ һүрилэгдэһэн үбһэн, монсо сонсо бухалнууд үерэй долгиндо хамуулан, Худан голоор уруудашадаг юм. Эгээл энэ намаг соогуур алхижа ябаһан Александрын зосоо элдэб бодол орожо байгаа һэн.

«Үнеэн хээрэ тугаллабал, шортоо зээрэг болошодог юм гэлсэгшэ. Тугалаа нюужархиха. Хүниие бүри тугалдаа дүтэлүүлхэгүй, тэрэнһээ холуур бэлшэхэ. Яаха болоо гээшэб? Гэнтэ шоно, нохой...».

Тиигэжэ ябатараа Александр өөрыгөө зэмэлээдшье орхино. «Яаһан амитан гээшэбиб? Тугаллаха үнеэ үглөөгүүр гаргахадаа... Бараг ха гээбы гэжэ һанааб... Тиигээд тэрэ Даша һөөлыгөөд юугээ хаража ябанаб? Шүдхэрхэн. Үгы, би дан дээрэ зүрхэтэй хүн гээшэ гүб? Нэгэ үнеэнэй адуулганһаа таһархада, айбалхайгаараа амилшаха. Иимэ дээрэ зүрхэтэй хүнүүдшни балай юумэ бүтээгээд орхидоггүй. Номгоро, номгоро!»

Үдэшын шүүдэртэ Александрын гутал, үмдэн хуу норошобо. Шэб харанхы. Угайдхадаа нэгэшье мүшэн тэнгэридэ ялалзанагүй. Хүбүүн ябажал ябана. Хэжэнгэ голые ойможо гараад, саашалжа ябатарнь, хазаарай сахариг ханхинаад, эмээл мори унаһан Даша туласа гүйлгэжэ ерэбэ.

— Алексаан гүш? Үнеэгээ олоо гүш?

— Үхэһэнэй олохо юмши?

Хоёр тээшээ таража бэдэрбэд. Хирэ болоод лэ Дашын эшхэрхэ дуулдана. Хорёо бусалһан Александрын сухалшье хүрэхэдэл гэнэ. «Мээл, шинии һайн хараа һаа, нигэжэ шүүдэр оймохогүй һэн хаб»—гэһэн бодолнууд үрэмдэнэ

«Олдохоёо болёо юм ха»—гэжэ һанан, саашаа алхалжа ябатарнь, хаанашьеб дүтэхэнэ нэгэ юумэн сайбалзажа харагдаба. «Юун хониниинь хэбтэнэб?»—гээд, дүтэлһэниинь тугал болошоо. Тээ саанань хүндөөр уухилһан улаагшан толгойгоо һэжэрэн дугташаба.

— Аһаамш! Улаагша-аан! Тугалаа нигэжэ нюужархёод байха гүш?—гэжэ баяртайгаар хашхаран татаһан хүбүүн хүсэд тэнжээгүй тугалые тэбэришэбэ...

Тугаар һаяхан элдэб бодол зосоогоо оруулжа ябаһан бүһэтэй һаалишанай сэдьхэл соо гансата наран гарашаба. «Тугал үхүүлээд, тугал алдаад байгаа һаа, юун бузар юумэ болохо гээшэб! Тиигээд энэ хожомдожо тугаллаһан үнеэмни һүүлшын түл үгэхэ ха юм»—гэжэ үнэхөөрөөшье халаглан бодожо ябаа һэн.

Үнеэнэй үүгэнөөн залуу хүбүүнэй урин абяантай ниилэн, Толгойн гүүртэ тээшэ сууряатаһаар ошобо...

...Хүбүүгээ хүлеэжэ ядашаһан эхэнь үнеэнэй хорёогой хажууда угтаба. Һанаагаа зобошонхой.

— Яашуужань гээбши? Үглөө олдохо байгаа юм гүбэ. Энэ сагаан талада яашаха һэм. Хүлэй зоболон ябанаш даа

— Эжы, теэд олоогүйдөө баһал һанааш зобохол. Олдошонь болоо гыт,—гэжэ хүбүүнэйнгээ хэлэхэдэ, эхэнь бага сага номгороо хаш.

Гэртэ ороод, хоюулан халуун сай ууха байхадаа, эхэнь хүбүүн гээшээ шэртэнэ:

— Юунэйхи үнеэшэн болооб гэжэ тулинаш даа? Трактор, машинада ябахада яаха юм саашань? Хүбүүд лэ шобто гүйлгэлдөөд, амар ябана хэбэртэйгшэ.

— Эжы, түрүүн үнеэндэ ороходом, юуншье гэжэ хэлээгүй аад, мүнөө зургаа, долоон жэл үнгэрһэн хойно юугээ хэлэшэбэт?

Хүгшэн эхэ юушье дуугарбагүй. Хүбүүн тээшээ хараад нэгэл һанаа алдаба. Хүнжэлдөө ороһон Александр унтажа ядана.

«Нэгэ талаараа эжы зүбшье юм ааб даа. Нээрээ трактор, машинада һуужа ядаагүйб. Ондоо ажалшье. Эндэ тэндэ бригадада хүдэлөөшье һаа, тулгардахагүйб. Тэрэ дархашуулай «кампанида» ябаал һаа, «ута солхооб» олдохо юм аабза. Теэд. үнеэгээл һаажа һурашаһан бэе тэрэнээ алданагүй. Баһа өөрын шунал гэжэ хүн бүхэндэ бии юм ааб даа. Үнгэрэгшэ жэлдэ үнеэн бүхэнһөө хоёр мянга тухай литр һү һаагааб. Нютагай үүлтэрэй үнеэнһээш яһала һү һаажа болохо юм аабза. Теэд яахабши? Шадал соогоо ябагдана».

Иимэ бодолнууд һубарижал байна. Тииһээр хүбүүнэй нюдэд манаржа, «зөөлэн бүхэдэ» ... бүһэтэй һаалишан нойрой «бэлшээридэ» ябаш...

АЛЕКСАНДР ЗОЛТОЕВ... Хэжэнгын совхозой ... отделениин түрүү һаалишан. Мүнөө ... жэлээ үнеэ һаажа байна. Коммунист. Социали... соёндэ ходо илан гарадаг.

Нэгэ иимэ уулзалга һанаандам ороно.

...Февраль һарын сагаан жабар Хэжэнгын ... тооһоржо байба. Александртай үнинэй уулза... энэ тэрэ юумэ тухай урилданабди.

— Эжымни үнеэшэн болоходом һанаандаа ... шэг байһан юм. Эсэгын ганса бэетэ хүбүүн ... һаажа эхилээл хүм. Яахабши. Энэл ажалдаа ... байгдана,—гэжэ Александр миһэд гэнэ.

Нээрээшье түрүүшээр тэрэниие һамгад һаа... ха тооной байһан юм.

— «Буряад үнэндэ» уншахадамни, эрэ һа... нютаг нютагта биил хэбэртэйгшэ. Муу бэшэ ... Теэд ядаха юу байхаб? Хүшэхэржэ ядаха бэша... жэ хөөрөөгөө үргэлжэлүүлжэ байтарнь, хэш... лобо:

— Алексаан! Үбһэндөө ябая!

— Зай, бишни ябааб. Нигээд үбһэ асараад, ... һаалгада орохош. Мэдээгүй байтар саг ошоно. ... рэгдэшэхэнь, һаял һургуулида шархиилдаха... Ну, пока, баяртай,—гээд, тэрэм саашалба.

...Мүнөө Хэжэнгэдэ алтан намар намжаарна... гойн гүүртынхид үбэлжөөндөө ушөө буугаад... шын наранаар үнеэдэй үүгэнэхэ, мөөрэхэ таһ... Хара халаад үмдэһэн Александр арбан долоон ... түргэхэн һаагаад, гэр тээшээ гэшхэлнэ. Ута ... боложо байһанда энэ бүһэтэй һаалишан баяр... ехээр һаагдахань. Эсэгын ганса хүбүүн, түрүү... шан, коммунист, аймаг соогоо суурхадаг А... Золтоев энээн тухайл бодомжолно.

Г. ДАШАБЫЛОВ

АЖАЛАЙ ГАБЬЯАТАН

Олон жэлэй ажалай баян дүй дүршэлтэн Улаан-Үдын судна барилгын заводойхид соо үсөөн бэшэ. Тэдэнэй дунда иимэ мэргэжэлтэд оролсоно: котельщигүүд, фрезеровщигүүд, шудхалгын хүдэлмэришэд, түмэрһэ дархашуул, электригүүд, гагнууршад, слесарьнүүд болон хабсаргагшад. Эдэ нүхэд хүдэлмэриингөө түрүү онол аргануудта залуушуулые халуун дуратайгаар һургадаг байха.

Парти, правительство олон жэл соо хүдэлһэн ажалай габьяатанай хэһэн хэрэгые үндэрөөр сэгнээ. Гүрэн түрынгөө дээдын хайра шагналнуудта хүртэһэн хүдэлмэришэд олон. Жэшээлхэдэ, котельщигүүдэй бригадир Еким Антонович Киргизов Ажалай Улаан Тугай орденоор, заводой главна инженер Николай Алексеевич Розанов «Хүндэлэлэй Тэмдэг» гэһэн орденоор, фрезеровщик Дмитрий Иванович Хохряков, слесарь-хабсаргагша Григорий Прокопьев, Шодонов гэгшэд «Ажалдаа шалгарһанай түлөө» медаляар шагнагдаһан байна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: (зүүн гарһаа) котельщик Н. И. Попов, фрезеровщик А. П. Бартуков, шудхалгын хүдэлмэришэн С. В. Найденов, бригадир Е. А. Киргизов.

Д. БАЛДАНОВАЙ фото.

ЭГЭЭЛ МҮНӨӨНЭЙ ЭРДЭМ

Математигуудай уласхоорондын конгрессэй дүн тухай академик Иван ПЕТРОВСКИЙ хөөрэнэ.

Августын 16-һаа 26 болотор арба нэгэн хоногто Москвагай университедэй аудитори болон залнуудые «эрдэмэй хатанай» түлөөлэгшэд эзэлээ. Эндэ математигуудай уласхоорондын конгресс боложо үнгэрбэ. Тус конгрессто дэлхэйн 63 ороной 4 мянга гаран эрдэмтэд, айлшад хабаадалсаа.

Бүри эртэ урда сагта математикые эрдэмэй хатан гэжэ нэрлэһэн. Теэд мүнөөшье математикын эди шэди, тэрэнэй нүлөөн улам үргэн боложо байнхай. Математикагүйгөөр ямаршье эрдэм хүгжэжэ шадахагүй.

Алибаа тодорхойлгые математикын тодо хурса тайлбарилгаар тобшолоогүй һаа, тэрэниие ойлгохо, дэлбэлхын аргагүй байха. Тэрээнһээ байтагай, байгаалиин жама ёһые юрэнхы дээрэнь тодорхойлон харуулхадаа, мүнөөдэрэй ухаан бодолдо диилдээгүй зарим зүйлые математика элирүүлжэ шадаха, мүнөө болотор огто байгаагүй тоогой, шанарай харилсаануудые тайлбарилха шэнэ онол аргануудые үгэжэ шадаха гүн ехэ хүсэтэй байна. Мүнөө үеын физикын талаар бодото хубисхал хэһэн квантова механика энээнэй тодо гэршэ болоно.

Эгээл эртэ урдын эрдэм болохо математика хэтэ мүнхэдөө залуу байха нюусатай туладаа, саг үргэлжэ тон шэнэ зүйлөөр өөрыгөө хуяглажа, улам хурса һонор боложо байдаг. Замбуулиниие эрхэ мэдэлдээ оруулжа байха үедэ, кибернетикын хүгжэжэ байһан сагта математика илангаяа эршэмтэйгээр хүгжэнэ.

Ондо ондоо эрдэмэй түлөөлэгшэдһөө байтагай, математикын янза бүриин һалбаринуудта хүдэлмэрилдэг хүнүүдэй бэе бэеэ ойлгохонь улам бэрхэтэй боложо байнхай. Эгээл тиимэһээ Москвагай конгрессто иимэ олон хүн хабаадалсаба ха юм. Математигууд адли ойлгосотой болохо, хоорондоо холбоотой түрэл эрдэм ухаантай танилсаха гэжэ эрмэлзэнэ. Энэ талаар Москвагай конгресс хэды ехэ туһа хүргөөб? Эрдэмэй хатанай ерээдүй тээшэ илалта түгэс дабшалтадань ямар үе шатануудые үлөөхэ байнаб?

Эгээл энээн тухай хөөрэжэ үгэхыень Хэблэлэй һониной агентствын корреспондент конгрессэй түрүүлэгшэ, академик Иван Петровскиие гуйба.

— Математигуудай уласхоорондын заншалта хуралдаан дүрбэн жэл соо нэгэ удаа боложо байдаг. Иимэ уулзалганууд һүүлэй 70-аад жэлэй туршада боложо байна. Энэ жэлэйхидэл тон олон эрдэмтэ математигуудай хабаадалгатай конгрессые манай эрдэмэй түүхэ үшөө мэдэхэгүй. Энээнһээ урда тээ Стокгольмдо болоһон конгрессто хабаадалсаһанһаа хоёр дахин олон эрдэмтэд Москвада сугларaа. Конгрессто хабаадагшадай дунда дэлхэйн элитэ математигууд бии байгаа. СССР-эй делегаци илангаяа олон (1469 хүн), США-гай—530, Великобританиин—244, Франциин—174, ГДР-эй—192, Польшын—110 хүн байгаа.

Конгресс дээрэ мүнөөнэй математикын эрдэмэй гол шэглэлдэ зорюулагдаһан 15 секци дээрэ 83 элидхэл хэгдэһэн, 2 мянгаад мэдээсэл соносхогдоһон байха. Энэ конгрессэй аша туһань юуб? Нэн түрүүндэ эрдэмтэдэй хоорондо холбоо барисаан хангагдаа, янза бүриин һалбарида хүдэлмэрилдэг математигууд һанал бодолоо хубаалдаа. Математикын асуудалаар шэнжэлгэ үргэдхэгдэнэ.

Тунхаглагдаһан шэнжэлгэнүүдые шудалжа үрдихын аргагүй байгдана. Тиимэһээ һүүлэй жэлнүүдэй шухала туйлалтануудые шэнжэлэн харуулһан, дэлхэйн гомо эрдэмтэдэй элидхэлнүүд айхабтар ехэ удха шанартай. Конгрессто хабаадалсаһан залуу эрдэмтэд математикын, мүн тэрэнэй зарим шэглэлэй саашанхи хүгжэлтые хаража мэдэжэ абаба.

Математикын онол оншые түһөөтэй эрдэм ухаанда нэбтэрүүлхэ асуудал шиидхэхэ зорилго конгресс урдаа табиһан байна. Эрдэм ухаанай янза бүриин һалбаринуудые математикын хуули ёһоор дары зэбсэгжүүлхэ гээшэ байгаалиин жама ёһонуудые хоорондонь таарaлдуулха хэрэгтэ математикын үүргые тодорхойлно.

Математикын түһөөтэй ... ухаанда нүлөөлхэ ябадал өөр... урагшатайгаар хүгжэхэ, шэнэ... ха болон шэглэл олохо эрхэ... хэсэл байгуулна. Имагтал ... замаар мэдээсэлэй теори, ... хүгжөөхэ теори ба бусад ... ложо, дэлгэржэ байна.

Математикын ямар нэгэн ... барида туйлагдаһан үрэ дүн... эрдэм хүгжөөхэ талаар эдэбхи... нүлөө үзүүлдэг. Жэшээнь, ... матикын тодо хурса тобшо... гүйгөөр кибернетикэшье ... жэхэгүй, тоо бодолгын маши... шье зохёожо шадагдахагүй ... гаа. Журам шуумар тоолох... машинанууд математикын ... жэлтэдэ ехэ үүргэ дүүргэнэ...

Математикын онол аргые ... гэнөөр хэрэглэдэг болоһон ... рые Москвагай университ... жэшээ дээрэ харуулһууб. М... ника, физикэ, астрономи ... хэлэлтэгүй. Юуб гэхэдэ, эрд... һалбаринуудта математика ... нэй хэрэглэгдэдэг, хими... геологууд, биологууд, эконом... нууд, хэлэ бэшэгэй эрдэмтэ... тематикын онол аргые хэр... дэг болонхой.

Тиимэ болохолоороо, бүх... хэйн математигуудай конгр... энэ эрдэмэй түлөөлэгшэдэй а... рал татахаһаа гадна, мүн б... мэргэжэлтэдэй анхарал хан... һан байна. Тиихэдэ конгр... хүдэлмэри дээдэ һургуули... математика зааха хэрэгт... һайнаар нүлөөлхэ зэргэтэй.

(АПН).

ҮЛЬДЭРГЭ НЮТАГТА

ТАРЯА ХУРЯАЛГЫН ТҮРҮҮШҮҮЛ

«Коммунизм» колхозой таряашан дээгүүр трактор, машинын хүшэнөөн таһарнагүй. Эндэхи механизаторнууд мухар-шэбэрэйхидэй үүсхэлые халуунаар дэмжэжэ, таряа хуряалгаяа богонихон болзор соо дүүргэхын түлөө өөһэд дундаа социалис мүрысөө эмхидхээ юм. Тус колхозойхид 2000 гектар таряанайнгаа 900 гектарынь хуряагаад байна.

Хадалга, хуряалгада ажаллажа байһан түрүүшүүлдэ дамжуулгын вымпел мүнгэн шантайгаар барюулагдадаг юм.

Жэшээлхэдэ, хадалга дээрэ Н. Ларионов, хуряалгада В. Бурлаков гэгшэд шалгаржа, тус тустаа мүнгэн шантай дамжуулгын вымпелнүүдтэ хүртэбэ.

Таряа хуряалга дээрэ мүн комбайнернууд М. Москвитин, Е. Климов, В. Москвитин, Ц. Дамбаев болон В. Хуснутдинов гэгшэд үдэрэйнгөө даалгабарииие хоёр улүүлэн дүүргэнэ.

СИЛОС ДАРАЛГАЯА ДҮҮРГЭБЭ

Ниитынгээ малда бардам хүрэхөөр үбһэ тэжээл абахын тулада колхозой гэшүүд энэ зундаа ехэхэн оролдолго гаргаа. Тиигэжэ үбһэ болон набшаһата бүдүүн тэжээл бэлэдхэхынгээ хажуугаар энэшье жэлдэ малай томодхогдоһон фермэнүүдэй оршодог Хуһан-Хушуун, Углуу, Баруун-Үльдэргэ, Хонтиин-Адаг гэжэ газарнуудта хамта дээрээ 2130 тонно силос һайн шанартайгаар даргадажа дүүрэбэ.

Ц. ГАЛСАНОВ.

Ярууна.

ТҮРЭЛ ОРОН ДОТОРНАЙ

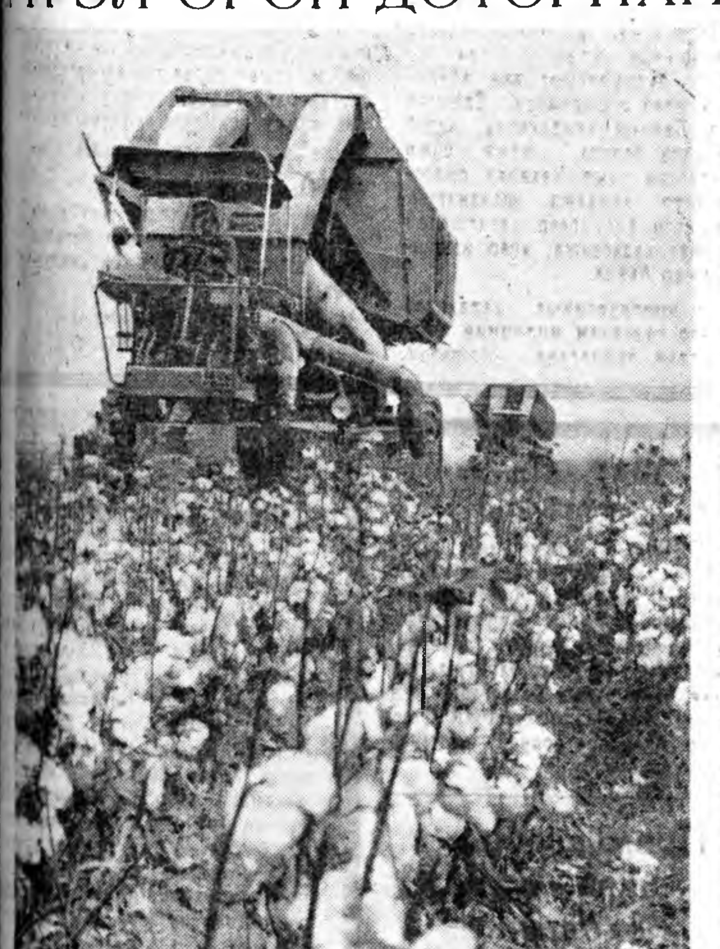

ДУШАНБЕ. Урда Таджикистанай колхозууд, совхозууд хлопогойнгоо ургасые машинаар хуряажа эхилэнхэй.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Пянджска районой «Пограничник» колхоздо хлопок машинаар хуряажа байна.

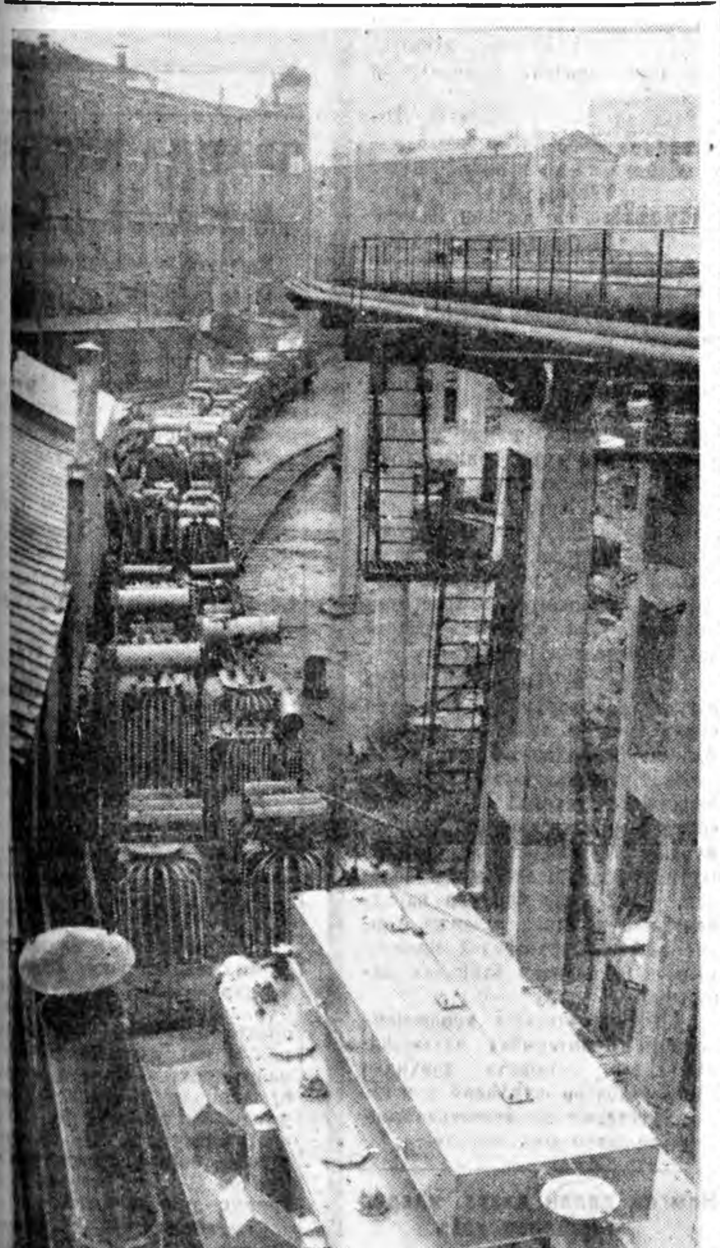

В. В. Куйбышевай нэрэмжэтэ Московско электрозаводой территори дээрэ трансформаторнуудые тээһэн эшелон.

ТАСС-ай фотохронико.

ГАБЬЯАТА ХҮНҮҮД ТУХАЙ

ДАЙШАЛХЫ НАМТАРАЙ ТАБСАНГУУД

Матвей Иннокентьевич Амагаев*) бүлэ соогоо зургаадахи үхибүүн байһан юм. Үшөө нялха нарай байхадаа хайрата эсэгэһээ гээгдээ бэлэй. Теэд үншэн үлөөгүй, Илья гэжэ нэрэтэй ахань үншэрүүлээгүй.

Заахандаа Матвей тоомгүй аалэ ехэ һүбэлгэн ябаһан юм. Наймататайдаа Бэлшэрэй табан жэлэй училищида ороод. һуража байхадаа нэгэтэ амбаар сооһоо нюулгаатай хоёр чемодан олобо. Матвейн аха арадай багша байһан, тэндээ политическэ литература хадагалһан байгаа.

Иигэжэ Матвей Амагаев ниитын ажабайдалай асуудалнуудтай ушарһан юм. Хэды уншабашье өөрөө номуудай, брошюрануудай удхые ойлгохогүй һэн. Зол тудахадаа, тэдэ сагта Бэлшэр дээрэ Георгий гэжэ нэрэтэй хүн политическэ сүлэлгэдэ байһан. Георгий эдир залуу һурагшада номууд соо хэлэгдэһэн асуудалнуудай удхые тайлбарилдаг байгаа.

Училищияа амжалтатайгаар дүүргэһэнэйнгээ удаа Амагаев Эрхүү городто Литвинцевэй церковно-багшанарай семинарида һуража эхилбэ. Эндэ шажан мүргэл, бурханда хабаатай философи шудалдаг байгаа бшуу. Тиигэбэшье түрүү үзэл бодолтой семинаристнууд өөрынгөө эрдэмые өөһэдөө дээшэлүүлдэг байгаа юм. Эрхүү дээрэ тэрэ үедэ социал-демократическа үзэлтэй һурагшадай городской кружок залуушуулда ехэ нүлөөтэй байһан, Амагаев тус кружогто эдэбхитэйгээр хабаадажа эхилбэ.

1917 оной февралиин революциин үедэ Матвей Амагаев семинариингаа һурагшадые дээрэ хэлэгдэһэн кружогто түлөөлжэ тэрэнэй социал-демокрадуудай интернационалис бүлэгтэ оробо.

1917 оной май һарада Матвей Амагаев РСДРП-гэй гэшүүн болобо.

Июнь һарын түгэсхэлдэ Матвей Идэ голой ажалшадай съездын делегат боложо, тэндэ аймагай революционно комитедэй гэшүүн-секретаряар һунгагдаба. Аймаг соогуур ябаха зуураа саг үргэлжэ хошуунай ревкомуудые эмхидхэдэг байгаа.

Август һарада Эрхүү ошожо тэндэһээ психо-неврологическа институтда һурахаяа Петроград ошохоёо шиидэбэ. Теэд хүсэлэ бэелүүлжэ шадабагүй. Удангүй Эхирэд-Булгадай аймагай Ользоной хошуунай Онгой нютагта багшалжа эхилбэ.

1918 оной февраль һарада Ользоной хошууһаа аймагай съездэ делегадаар эльгээгдэбэ. Майда Эрхүү городто Центро-Сибириин мэдэлдэ татагдажа, агитатор-инструктораар томилогдобо. Губерниин съезд дээрэ губсовнархозой гэшүүнээр, гүйсэдкомой гэшүүндэ кандидадаар һунгагдаһан юм. Хожомынь коммунистнууд М. Сахьянова, С. Николаев, В. Трубачеев гэгшэдтэй хамта Нижнеудинскын фронтын полевой штабай мэдэлдэ эльгээгдэбэ.

Матвей Иннокентьевич Трубачеевтэй сугтаа түмэр замай дэргэдэхи тосхонуудаар, нютагуудаар ябажа, ойлгууламжын хүдэлмэри үнгэргэхэтэйгөө сасуу зэбсэгтэ хэдэн отрядуудые эмхидхэһэн юм.

Матвей Амагаев Эрхүү эргэжэ ерэһэнэй һүүлээр отогоо һэлгэжэ ябаад багшанарай институдай историко-словеснэ отделенидэ һуража эхилбэ. Эндэ хэдэн большевигүүд (нюусаар) һуралсагша һэн: Ржанов (хожомынь «Власть труда» гэжэ Эрхүүгэй газетын редактор болоһон), Блинников, С. Николаев, Д. Убугунов болон бусад. Нэгэтэ Амагаевые институдай директор Ремизов дуудаба:

— Контрразведкаһаа хонходожо, танаар һонирхоо... Матвей

Иннокентьевич гэрэй хойто үүдээр түргэн гаража ошоо һэн.

1919 оной февраль соо Роман Семеновой нэрээр паспорт оложо, нюусаар Шэтэ хүрэжэ, тэндэһээ Ага ошобо. Теэд Агада тэрэ үедэ барон Унгерн галзууржа байгаа бшуу. Тиимэһээ өөрөө Манчжур, Хайлар, Харбинаар Владивосток ошоһон юм. Владивосток дээрэ большевигүүдэй нюуса эмхидхэл оложо, тэрэнэй даабаринуудые дүүргэжэ эхилбэ.

1920 оной январиин үймөөнэй һүүлээр хүдэлмэришэдэй дунда соёл болбосоролой ажал ябуулаа. Удангүй партиин гэшүүн Амагаев Приморско обкомдо агитационно-пропагандистска хүдэлмэридэ эльгээгдээ юм.

Матвей Иннокентьевич бүлэг большевигүүдтэй сугтаа август һарада РКП/б/-гэй ЦК-гай Дальбюрогой даабаряар Дээдэ Үдэдэ Харбин-Благовещенск-Нерчинскээр ошобо.

Дээдэ Үдэдэ 10 үдэрэй амаралта абажа, Эрхүүгээ ошобо. Эрхүүгэй Бурсекциин дурадхалаар Ангарай аймагай ревкомой түрүүлэгшээр томилогдобо. Тиин Матвей Иннокентьевич баяд, ноёдой үймөө үй бута сохилгодо, тэрэнэй үлэгдэлнүүдые усадхалгада эдэбхитэйгээр хабаадалсаба. Ревкомой түрүүлэгшэ байха зуураа, буряад коммунистнуудтай хамта (Н. Ченкиров болон бусад) Омск городто Сибириин бага яһатанай түлөөлэгшэдэй зүблөөндэ хабаадалсаа.

1921 оной январь соо гүйсэдкомой гэшүүнээр, майда — Зүүн-Сибириин Буряад-Монголой Центральна Комитедэй гэшүүн болобо. Тэрэ оной зун К. Ильин, Ф. Павлов болон бусадтай хамта Забайкалиин буряадуудай дунда политическэ хүдэлмэри ябуулхын тула эльгээгдэбэ. Эндэ тэдэнэр правоэсернүүдэй нүлөө усадхаха талаар большевик хатуу тэмсэл үнгэргөө. Энэ үедэ Матвей Иннокентьевич ДВР-гэй Буравтообластиин управлениин түрүүлэгшээр, «Үнэн» газетын редактораар томилогдобо.

1922-1923-1924 онуудта РКП(б)-гэй ЦК-гай Дальбюрогой болон Коминтерныи Дальне-Восточно гүйсэдкомой секретариадай даабаряар нэгэтэ бэшэ Монгол ошоһон, Монголой арадай революциин вождь Сүхэ-Батортай уулзаһаншье байха.

РСФСР-эй автономито областьнуудай ДВР-тэй нэгэдэжэ, Буряад-Монголой автономито республикын эмхидхэгдэхэдэ (1923 оной август һара) республикын революционно комитедэй түрүүлэгшын орлогшоор, ноябрь һарада — БурЦИК-гэй түрүүлэгшээр томилогдоһон байна. Мүн энэ үедэ республикын Госпланай түрүүлэгшын уялгануудые дүүргээ.

Матвей Иннокентьевич СССР-эй Соведүүдэй хоёрдохи съездын делегадаар, СССР-эй ЦИК-гэй гэшүүнээр һунгагдаһан.

Өөрөө партиин Буряадай обкомой гэшүүн, агитаци болон пропагандын таһагые даагшаар ажаллаа.

Буряад-Монголой партийна организаци өөрынгөө интернациональна уялгые дүүргэхын тула Монголой Арадай Республикада туһа хүргэхэ гэһэн шиидхэбэри абаһан юм. Партиин даабаряар Матвей Иннокентьевич 1925 ондо Монгол ошожо, түрүүшээр Монголой арадай-революционно партиин ЦК-гай дэргэдэ Коминтерныи гүйсэдкомой түлөөлэгшөөр, 1925 оной июль һараһаа 1929 оной ноябрь болотор Коминтерныи гүйсэдкомой мэдэлдэ байгаа.

1929 оной декабрь һарада Коминтерныи гүйсэдком Амагаевые улаан профессурын институтда орохыень дурадхаба. Теэд гурбадахи курсда һуража байтараа, зүүн хэлэнүүдэй Ленинградай институдай директорээр томилогдоһон юм. Энэ тушаалдаа 1937 оной октябрь хүрэтэр ажаллаа.

1935 оной октябриин 8-да Матвей Иннокентьевич Амагаевта СССР-эй ЦИК-гэй дэргэдэхи эрдэмтэдые болон һуралсалай эмхи зургаануудые эрхилдэг комитедэй шиидхэбэреэр эрдэмэй кандидат болон профессор гэһэн үндэр нэрэ зэргэ олгогдоо.

1937 оной октябрь соо хардуулжа арестовалагдаад, гэртээ бусаагүй. Мүнөө хуушанай большевик Матвей Иннокентьевич Амагаевай һайн һайхан нэрэнь алдаршанхай.

А. АМАГАЕВ,
А. БАРТАНОВА.

*) М. И. Амагаев 1897 ондо мүнөө Усть-Ордын национальна округой Бооханой аймагай Бэлшэр нютагта түрэһэн юм.

Удаадахи слёт—Ленинградта

МОСКВА, сентябриин 12. (ТАСС-ай корр.). Совет, хариин журналистнуудта зорюулагдаһан пресс-конференци «Юность» гэжэ гостиницада энэ үдэр болоо. Тус пресс-конференци хүгшэн залуу үетэнэй нэгэдэлэй һайндэртэ — һаяхан болоожо дүүрэһэн арадай баатаршалгын замаар дабшаһан залуушуулай бүхэсоюзна хоёрдохи слёдто зорюулагдаа.

Залуу аяншалагшад революционно, дайшалхы шэнжэ шанартай олон тоото шухала зүйлнүүдые, фотоальбомуудые, өөрынгөө зөөреэр залуушуулай бүтээһэн выставкэнүүдые, памятнигуудай македүүдые слёдто асараа.

Эгээл удхатай аяншалгануудые хэһэн хэдэн отрядуудые, дайшалхы алдарай ниитын эрхим музейнүүдые үнэтэ бэлэгүүдээр жюри шагнаһан байна. Ленинградта, Липецкдэ, Одессэдэ, Нальчигта, мүн ороной бусадшье городуудта байгуулагдаһан эдиршүүлэй клубуудай хүдэлмэри һайн сэгнэлтэдэ хүртөө. «Эсэгэнэрэйнгээ баатаршалгын замаар», «Нормандия—Неман» гэжэ авиаполкын замаар» гэһэн кинодо дуратай залуушуулай зохёоһон фильмүүд, Москвагай журналист Б. Вахнюк гэгшын зохёоһон «Минии эсэгэ тухай дуун», Ленинградта ажаһуудаг Ю. Кукинай зохёоһон «Париж» гэжэ дуун нэгэдэхи шангуудта хүртөө.

Һайн һайхан патриотическа хүдэлөөндэ хабаадаһан 2500 хүн бүхэсоюзна хоёрдохи слёдой хүндэлэлдэ гаргагдаһан медаляар шагнагдаа.

Аяншалга үргэлжэлһөөр. Эрхим аяншалагшад ерэхэ жэлдэ октябриин революциин үлгы болохо герой-город —Ленинградта уулзаха байна. Бүхэсоюзна аяншалгын гурбадахи шатань Совет засагай 50 жэлэй ойдо зорюулагдаха.

„АЛТАН ОДОЁ“ ЯЛАРГАН..

Зэдын аймагай колхоз, совхозуудай таряалан дээрэ энэ жэл хэзээ хэзээнэйхиһээ үлүү һайн ургаса гараа. Энэнь таряашадай эрхим оролдолгын аша үрэ мүн.

Аймагай бүхы механизаторнууд энэ үедэ поли дээрэһээ орооһо таряанайнгаа баян ургаса гээлтэ хоролтогүйгөөр, богони болзорто хуряажа абаха, гүрэндөө һайн шанартай таряа тушаажа, түсэбөө үлүүлэн дүүргэхэ, полиһоо һолоомо сэбэрлэжэ, намарай паар хахалха, ерэхэ жэлэй баян ургасын найдабаритай үндэһэ һуури табихын тулада эрхим шанартай үрэһэ таряа элбэг ехээр бэлдэжэ сэбэрлээд хадагалха—эдэ бүхы хүдэлмэринүүдые хоорондонь забһар таһалгаряагүйгөөр ябуулжа байна.

Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой түрүү бригадир, Социалис Ажалай Герой Евлампий Павлович Бутаков бригадаараа эдэ бүхы хүдэлмэринүүдые эрхим шанартайгаар, богони болзор соо дүүргэхын түлөө социалис мүрысөө эмхидхэжэ, энэ үүсхэлые дэмжэлсэхыень аймагайнгаа бүхы механизаторнуудта хандаһан байна.

Евлампий Павловичай бригада 1300 гектар орооһо таряа, 720 га бусад культурануудай ургасые хүдэлмэриин 15 үдэрэй туршада, бүхы хуряалгын хүдэлмэриие 20 үдэр соо дүүргэхэ, гүрэндэ 5400 центнер таряа тушааха түсэбөө хоёр мянган центнерээр дабуулан, 500 гектар намарай паар хахалалгые сентябриин 20-до дүүргэхэ, бүхы хэрэгтэй үрэһэ хүрэнгэеэ ноябриин нэгэн хүрэтэр бүрин бэлэдхэжэ хааха гэһэн уялга абаад, эршэмтэйгээр ажаллажа байна.

Нүхэр Бутаковой энэ үүсхэлые КПСС-эй Зэдын райкомой бюро һайшаан, тэрэниие дэмжэжэ, мүрысөөндэ оролсохыень аймагайнгаа бүхы механизаторнуудые уряалаа.

Энэ бригада Нарин нютагай Улаан-Хүнды гэжэ газарай таряалан дээрэ үдэр хахадай туршада 130 гектар шэниисэ хадаба. Тэрэнэй 50 га талмайе хуряан сохиходонь, гектарай 18 центнер орооһон абтаба. Ешмээнэй 150 гектар талмайһаа га бүриин 15.7 центнер ургаса хуряагдаа.

Тус бригадын механизаторнууд халаан бүриингөө даабариие хоёр үлүүлнэ. Банзаракца Цыденов ЖВН-6 комбайнаар халаан соогоо 30—32 га хадана. Комбайнер Баир Баинов 10 гектар таряанай ургаса хуряажа сохихын орондо 17 гектарта хүргэнэ.

«Алтан Одоёо» ялалзуулһан түрүү бригадир Евлампий Павловичай эрхим үүсхэлые Зэдын таряашад-механизаторнууд дэмжээ. Хуряалгын хүдэлмэри дээрэ эршэтэ ажалайнь сууряан улам бүри шангадана.

В. КЛОЧИХИН.

АРАД ЗОНОЙНГООШЬЕ ТАЛААР ЗАЛУУ ОРОН

1778 ондо мянга тухай солдадууд, морягууд болон сүүдлүүлһэн хүнүүд Англиһаа ерээд, тиихэдэ хооһон шахуу байһан энэ түбидэ буугаа һэн. Тэдэнэр «шэнэ дэлхэй» байгуулжа эхилээ. Мүнөө, 200 хүрэхэгүй жэлэй үнгэрөөд байхада, энэ хүгжэнги промышленна оронуудай нэгэндэ 11 миллион үлүүтэй хүн зон ажаһууна. 1960—1970 онуудай туршада Австралиин хүн зон 2,5 миллионоор олошорхо гэжэ хүлеэгдэнэ.

Австрали хэзээдэшье дайн дажарһаа хохидожо үзөөгүй орон юм. Тэрэнэй продукци дэлхэйн дэлгүүр дээрэ тон гүйсэтэй. Мэргэжэлтэ хүдэлмэришэдэй дутаһан дээрэһээ ондоо тээхи хүнүүдые ерүүлхэ ябуулга хэгдэдэг байгаа. Энээнһээ уламжалан, Австралиин хүн зон гол түлэб Англиһаа, Италиһаа, Грециһээ, бусад оронуудһаа ерэһэн хүдэлмэришэдөөр олошорон нэмэһэн байна.

Дайе манһаа холын хэрэг гэжэ мүнөөнэй үетэн һаяшаг лэ тоолодог байгаа. Гол шухала экономическа асуудалнууд тааруугаар шиидхэгдэһэн байгаа ёһотой гэжэ һанамаар юм. Гэбэшье Австралиин мүнөөнэй залуушуул улас түрын асуудалнуудые хэзээ хэзээнэйхиһээ ехээр һонирхоно. Транспортын, хэлхээ холбооной хэрэгсэлнүүдэй ехээр хүгжэһэн мүнөө сагта дэлхэйн хэмжээн бага болоһон шэнгеэр ойлгоно ха юм. Нютаг урилһан миллион үлүүтэй хүнүүд Австралиин зоной бусад оронуудай ажабайдалтай танилсаха арга боломжыень ехэ болгоо; атомна бомбын һүүдэр дэлхэйн заха холын энэ газар дээрэшье тудаа. Атомай үе сагта тэрээнһээ хоргодожо, бэеэ абарха газар дэлхэй дээрэ байхагүй.

Тиимэл хадань, Вьетнамдахи дайнай талаар Австралиин абаһан уялга правительствын политикые буруушаадаг бүлэглэл бии болгоһон байна. Эндэхи правительство тэрэ политикынгаа үндэһөөр эдилгэ зууша абадаг, эгээн хархис засаг түрэтэй олохон жэл соо холбоотой байһан. Мүнөө энэнь олондо мэдээжэ, ойлгосотой болоо. Азитай зэргэлжэ байдаг тула, хүршэнэртээ ямар холбоо барисаатай байһанһаа ерээдүймнай хэрэг дулдыдахаб гэжэ Австралиин олохон хүнүүдэй ойлгохые Вьетнам баадхаа.

Тиин тэндэхи зон правительствынгаа хараа шугамай үндэһэ баримтатай байһанда маргажа эхилээ. Ямар нэгэн ондоо ороной хэрэгүүдтэ хамааралсаха эрхэтэй гүбди, Австралиин өөрынгөө хамгаалгын аша туһада үнэхөөрөө оролдоно гүбди гэжэ, Холбоото Штадуудай хэжэ байһан бүхы юумые дэмжэдэгнай — гадаадын политикада үнэхөөр тааараха, һайн үндэһэ баримта гээшэ гү? гэжэ тэдэнэр асууна.

Хойто Вьетнамые бомбодоһонһоо уламжалан, олоной хабаадалгатай буруушаалай демонстрацинууд болоожо эхилээ. Юундэб гэхэдэ, Вьетнамда эсэргүү дай хэхын тула манай правительство хори наһатай хүбүүдые татаһан байна бшуу. Буруушаалай хүдэлөөн шуурган шэнги хүсэтэйгөөр дэлгэрээ. Арад зоной тон олонхинь сэрэгэй албанда шэнээр татагдагшадай Вьетнамда хэрэглэгдэхые буруушаана. Залуу хүнүүд, илангаяа студентнэр, тэдэ демонстрацида хабаадагшадай олонхинь болоно. Тиин сэрэгэй албанда шэнээр татагдаһан олон арбаад залуу хүнүүд Вьетнамдахи дайе буруушааһанай тэмдэг болгон, сэрэгэй бүридхэлэй карточкаяашье галдана. Мүнөө тэдэнэр засагай зүгһөө харшалагдажа байнхай.

Буруушаан зүриһэн бүлэглэлнүүд бэшэгүүдтэ гар табюулхаһаа эхилээд, бүхы орон соогоо үзэл бодолой талаар буляалдаа хэхэ хүрэтэрөө элдэб янзын ябуулгануудые эмхидхэнэ.

Университедүүдтэ, техническэ колледжнүүдтэ, һургуулинуудта, заводууд болон профсоюзуудта правительствын түлөөлэгшэд тэрэнэй политикада эсэргүүсэн тэмсэгшэдтэй ушарна. Энэ политикын үндэһөөр Вьетнамай хэрэгүүдтэ америкынхидтэй хамта хамааралсахыень Австралиин зониие баадхана. Энээнһээ шалтагаалан, бүри ехэ буляалдаан, арсалдаанууд болоно.

Напалм ба хорото газуудые, хэһээн зобоолгын хэрзэгы аргануудые хэрэглэдэг «союзнигуудтай» маниие холбоно гэжэ мэдэрхэнь Австралиин олохон залуушуулда ехэл аягүй юм.

Манай орон доторхи студентнэрэй тоо түргэнөөр нэмэнэ. Австралиин залуу зоной гансал тоогой олошоржо байһанһаа бэшэ, мүн техническэ талаараа хүгжэнги обществодо мэргэжэл ехэтэй хүдэлмэрилэгшэдэй хэрэгтэй болодог дээрэһээнь тиимэ ушар тохёолдоно. Үниһөө хойшо экономическа тэгшэ хүгжэлтэтэй байһаниинь олохон түрэлхидэй һургуули болон университедүүдтэ үхибүүдээ оруулха арга олгоно. Тиин хүбүүдэй 40 шахуу хубинь, басагадай 20 хубинь дунда һургуули дүүргэнэ. 17 наһанай бүхы хүбүүд, басагадай 18 хуби шахуунь лэ дээдэ һургуулинуудта ороно (30-аад онуудта эдэнэй тоо 5 хубиһаа бага байгаа).

Тиигэбэшье гэгээрэлэй талаар аараг юумэнүүд олон. Һургуули ба университедтэнь багшанар дутана; һуралсалай хэрэгсэл болон учебнигүүд дутана. Гэгээрэлэй хэрэгтэ правительствын анхарал хандуулхын тула Австралиин студентнэрэй национальна союз һаяхан буруушаалай недели үнгэргөө. Мельбурнын университедэй библиотекэ тон хүндэ байдалда оронхой. Тэндэ номууд дутана, һудар дэбтэр уншаха һууришье хүртэдэггүй.

Мүнөө урданайхиһаа олонцог залуу хүнүүдэй дээдэ һургуули дүүргэдэг болоошье һаань, ангиин илгаа баримталдаг зандаа байһаар. 1960 ондо хүбүүдтээ дунда һургуули дүүргүүлһэн эсэгэнэрэй 33 хубинь «мэргэжэлгүйшүүлэй гү, али бага мэргэжэлтэй хүдэлмэришэдэй» тоодо оруулагдаа. Гэбэшье хүбүүдэйнь миил 4,4 хуби дээдэ һургуулинуудта ороһон байна. Тиимэһээ студентнэр мүнөө ехэ стипенди, тэдхэмжэ үгэдэг болохо эрилтэ табина. Түрэлхидынь тэдэниие һургажа шадаха аргатай гү, али үгы байһанһаань дулдыдангүй, һургэбшэтэй бүхы студентнэртэ һураха арга олгохые хүсэнэ ха юм.

Залуу хүдэлмэришэд мүн лэ эрилтэнүүдээ хангуулхын түлөө хүдэлөөндэ эдэбхитэйгээр хабаадалсана. Предприятинуудта ажалладаг шабинар һуралсалайнгаа шанарай талаар һанаагаа зобоно. Һуралсаха сагайнгаа ехэнхи хубиие үйлэдбэриин эзэдэй зараса болоожо үнгэргэнэ. Залуу хүдэлмэришэд автоматизациин, оньһожоруулгын ехээр хэрэглэгдэдэг болоһоной харюуда мэргэжэлыемнай дээшэлүүлыт гэһэн эрилтэ табина.

Медсестранууд салин хүлһөө нэмээлгэхэ, ажалайнгаа түлөө адли тэгшэ түлөөһэ абадаг болохын хойноһоо эдэбхитэйгээр тэмсэнэ. Олонхи предприятинуудта басагад тушаа илгаа гаргагдаһаар. Тэдээндэ зарим хүдэлмэри хүүлдэггүй, мэргэжэл шудалхыень хоридог байна. Эдэнэр адли хүдэлмэри хэбэшье, эрэшүүлдэ түлэгдэдэг салин хүлһэнэй 75 хубиие абана.

Үшөө нэгэ иимэ ушар тухай тэмдэглэхэ шухала. Нютагаа урилалгые хизаарлаха политика баримталан, Австралиин правительство арһа яһанай илгаа гаргадаг байна. Австралида саг үргэлжэ ажабайхаар Азиин хүнүүдэй үлэхэнь илангаяа бэрхэтэй. Гэбэшье элдэб программануудай үндэһөөр, Австралиин һургуулинууд болон университедтэ саг зуурын дүрим баримталан, мүнөө Азиин 12.0000 залуушуул һурана. Австралиин залуушуул эдэ студентнэрые мэдэхэ таниха һэн туладаа, «сагаан Австралиие» хамгаалха зорилгоор правительствын хараалан бэелүүлдэг хэмжээ ябуулга бүхэниие буруушаан тэмсэнэ. Нютаг урилалгын гү, али спортын талаар үндэһэ яһанай илгаагай гаргагдаха бүхэндэ буруушаан бодоно.

Эдэ жэшээнүүд залуушуулай үнэн сэхэ ябуулгын нилээд үргэдхэгдэжэ байһан тухай гэршэлнэ. Гэбэшье залуушуулай зарим хубинь эгээн хархис үзэл бодол баримталдаг байна. Мүн зарим залуу хүнүүд политическэ асуудалнуудта хамаагүйгөөр хандана.

Тиимэһээ «Эврика» гэдэг залуушуулай лигиин гэшүүд үнэн зүб болоолто залуушуулай хүдэлөөе бэхижүүлхые оролдоно. Эдэнэр эб нэгэтэй ябуулга хэхые хүсэнэ, залуу хүдэлмэришэд болон студентнэрые һанаата болгодог олохон асуудал научна социализмын һургаал заабариин үндэһөөр шиидхэжэ болохо гэжэ тодоруулхые оролдоно.

Гэхэтэй хамта, «Эврика» гэдэг залуушуулай нэгэдэл профсоюзна залуушуулай ажал ябуулгые тон шухала удха шанартайда тоолоно. Юундэб гэхэдэ, олон зоной хабаададаг профсоюзууд хүсэ нүлөө ехэтэй эмхи байһан туладаа, эрид шууд тэмсэлдээ шэнэ хүсэ элсүүлжэ, хархис этэгээдүүдэй ябуулгые таһалдуулжа шадаха бшуу.

Австралидахи залуушуулай хүдэлөөнэй 1966 оной гол хараа шанжэнүүдэй зарим тэдынь иимэл байна.

Мэйвис РОБЕРТСОН,
Австралиин «Эврика» гэжэ залуушуулай лигиин национальна секретарь.
(ТАСС).

МАЛШАН БҮХЭНДЭ—ГАЗЕТЭ

Манай Бахлайтын, Гангын гүүртэнүүдэй малшадай абадаг газетэ, журналнууд бүхэли тосхоной почтоһоо дутуугүй юм. Эндэхид ерэхэ жэлдэ улам олон янзын хэблэл абаха зорилготойгоор шэнэ жэлэй захил хэжэ, түргэн саг соо түгэсхэбэ.

Хамтадаа 55 малшад гэхэ гү, али хүдэлмэришэн бүхэн дуратай газетэ, журналнуудаа захяа. Зарим нүхэд арбаад янзын хэблэл, 40—40 гаран түхэригэй захил хэбэ. Жэшээлхэдэ, мал адуулагша Шираб Бадмаев «Буряад үнэн», «Литературная газетэ», «Үнэн» (МНР-эй), «Шэнэ Үдэ» болон бусад газетэнүүдые, «Байгал», «Вокруг света», «Вопросы литературы» журналнуудые хододоо захижа уншадаг байна. «Роман-газета», «Огонёк», «Смена», «Крокодил», «Наука и жизнь», «Новый мир», «Физкультура и спорт», «Киноискусство»—эдэ мэтэ һони һонин журналнууд Бахлайта, Гангын адресаар жэлһээ жэлдэ ерэдэг. «Мүнөө бүри олон хэһэг журнал, газетэнүүдые холынгоо гүүртэнүүдэй уншагшадта шэнэ жэлһээ асардаг болохомни»—гэжэ почтальон Надмит Бальжирова тобшолол хэнэ.—Миин хоёр гүүртын зоной захиһан газетэ, журналнууд хара сумаагаарнь дүүрэн болохо, үдэр бүриимни үргэбшэ нилээд хүндэхэншье байха ха,—гэжэ Надмит Бальжировна хүхин омогорхоно.

Коммунист нүхэр Бальжировагай үүсхэл оролдолгоор малшад дуратай газетэ, журналнуудаа һаадгүй захижа, саг соонь уншадаг байһандаа ехэ баяртай.

Ж. ЖАНЧИКОВ.

Хори.
Хэжэнгын совхоз.

КИНО

ШАМАРЛАХААР БЭШЭ ДАА

ҺҮҮЛЭЙ ЖЭЛНҮҮДТЭ милициин хүдэлмэрилэгшэдэй ажабайдал, ажал ябуулгые харуулһан кино, уран зохёолнууд нилээд олон болонхой. Энэньшье ойлгосотой бээзэ. Юуб гэхэдэ, энээнэй урда тээ, тусхайлхада 7—8 жэлэй саанахана, ниитын гурим үдэр һүни галтагүй сахижа, элдэбын ааша гаргагшадаар, хулгайшад ба хобшодоор, заримдаа ами наһаяа гамнангүй тэмсэжэ байһан хүнүүд тухай кинокартина болоод, зүжэг гэхэһээ һонирхолтой номуудайшье тон үсөөн байһаниинь элитэ. Тиигээдшье, олонхи ушарта али нэгэн кинодо гү, али зүжэгтэ милициин хүдэлмэрилэгшын дүрсэ зураглагдахадаа заабол шоо үзэмөөр гүйсэдхэгдэһэн, голхормоор байгша бэлэй. Нигэжэ милицидэ буруугаар хандадаг ушар усадхагдаа шахуу. Совет милициин хүндэтэй ба харюусалгатай алба тушаал бухы олониитын, тэрэ тоодо манай уран зохёолшодой зүтһөө үндэрөөр сэгнэгдэдэг болонхой. Энэнь үнэхөөрөөшье милицидэ алба хэхэ гээшэ ехэ бэрхэтэй ха юм. Эрдэм һургуулиин хажуугаар эрэлхэг зориг болоод залаяюун хүдэр бэе хэрэгтэй бшуу. Эндэмнай ямаршье ушар гарадаг ха юм.

Зүгөөр, милици тухай хэды һайн кинокартинанууд буулгагдабашье («Дело пестрых», «Һүниин харуул» гэжэ фильмүүдые һанаад үзыт), тэдэндэ бултандань шахуу нэгэ дутагдал бии гэжэ һанагдадаг. Ушарынь, милициин хүдэлмэрине харуулхадаа, сценарист бүхэн эрхэ бэшэ алалдаан хюдалдаан, мүрдэлгэ хардалга гэхэ мэтэшэлэн ушарнуудые харуулхаяа эрмэлзэдэг, олонхи үедэ оруулдагшье. Тиихэдэ олониитын дунда милициин хүдэлмэрилэгшэдэй ябуулдаг хүмүүжүүлгын удхатай хамжээ ябуулганууд хараада абтадаггүй байгаа. Гэм хэһэн заримашуулые хүмүүжүүлэн заһажа, зүб замда оруулха талаар милициин хүдэлмэрилэгшэдэй хэжэ байһан һайн һайхан хэрэгүүдынь угаа ехэ юм. Тэдэ хэрэгүүдтэйнь танилсаха бүри пролетариадай элитэ поэт Владимир Маяковскиин «минии милици, намайе хамгаална» гэһэн уран хурса үгэнүүд ээлүүдгүй һанагдаад лэ орхидог. Энэ талаар мүнөө республикымнай экрануудаар харуулагдажа байһан «Пьер—милициин сотрудник*) гэжэ кинокомеди һайшаалтай.

Тобшоор хэлэхэдэ, энэ киногой удха иимэ юм. Хүн боложо хүмүүжэһэн түрэл городтоо сэрэгэй албанһаа залуу хүбүүн бусана. Энэмнай тус фильмын гол нюурынь—Пьер Челидзе гээшэ. Тэрэ албанһаа ерэмсээрээ, үнишье болонгүй ажалда ороходо һанаатайгаар партиин райкомдо оробо.

— Юу хэхэ дуратайбши? Юу хэжэ шададаг хүмши?— гэжэ райкомой секретарь Пьерһээ асууна.

—Юушье хэжэ шадахаб, хэрэг лэ ганса байг,..—гэжэ Пьер дуугарба. Нигэжэ харюусахадаа Пьерэй милициин хүдэлмэрилэгшэ болохо байһанаа мэдээгүйнь эли байгаа. Теэд яахабши, хуби заяан һонин лэ ха юм даа. Пьер Челидзе солдат хубсаһаяа хүхэбтэр үнгэтэй милициин формоор, һэлгэнхэй, түбэй үйлсэ, гудамжануудаар дорюуханаар алхална. Гэтэр, түрүүшынгээ алхамһаа шэнэ милиционер урдань ой ухаандаа ороогүй бэрхэшээлнүүдтэй дайралдана. Тэрэниие харахадаа танил дүтэрхэйнүүд болоод дүтэ нүхэдынь гайхалдан тархяа һэжэрнэд:

— Пьер... милиционер? Алдуу болоо ха...—гэлсэнэ.

Зариманиинь өөһэдынгөө бодол тухай Пьертэ сэхэ руунь хэлэнэ, нүгөөдүүлынь нюрганайнь ара тээ энеэлдэн шоо үзэнэ, шобто харанад. Энээниие обёорходоо одоол «намайе» бултадаа шоо үзэнэ» гэжэ Пьер досоогоо бодобо. Теэдшье түрүүшын үеэр залуу хүбүүн милиционерэй үүргые буруу ойлгоно, ажалдаа алдуу хэнэ, тиихэдэнь хүнүүд энеэлдэнэ, наадашье барина ха. Энээниие нэгэ жэшээгээр баталая: Боксоор мүрысөөнэй болоходо Пьер жэмбүүрээ гаргажа, наада зогсоохоёо эшхэрнэ. Зүгөөр тулалдаанай үедэ хэншье ниитын гурим эбдээгүй, элдэб хулиган ааша гаргаагүй ха юм. Энэнь шалтаггүйгөөр хэһэн ушар байшоо. Тиимэһээ үглөөдэрынь таһагайнь начальник милициин подполковник тэрэниие ехэтэ зэмэлнэ.

Иимэл даа энэ кинокартиныһ хураангы удха. Даб дээрээ һонирхохошье юумэниинь үгы хэбэртэй. Гэбэшье сценарист Леван Челидзе, режиссёр постановщик Давид Рондели гэгшэд милиционерэй юрын ажабайдалые хёрхо нюдөөр хаража, шоогүйгөөр, хүнэй сэдьхэлээ ханатараа энеэмээр кино буулгажа шадаа.

Пьерэй ролиие тон шадамараар залуу артист Имеда Кахиани наадана. Пьер-Имеда тон бодолготой, арюун һайхан сэдьхэлтэй, урагшаа һанаатай хүн.

Бишыхан түбэй, тосхоной ажаһуугшад бэе бэеэ һайнаар мэдэхэ байдаг. Тиимэһээ түрэл городтоо милиционерээр хүдэлмэрилхэдэ, Пьертэ тон бэрхээр үзэгдэнэ. Гэтэр, сэрэгэй албанда ошохынгоо урда тээ Пьер олондо мэдээжэ барабанщик байһан юм. Нигэжэ Пьерэй гол нюурынь психологическа талаараа хэсүү дүрсэ болоно. Энэ бэрхэшээлые артист Имеда Кахиани шадамараар харуулжа шадаа гэжэ һанагдана.

Тус кинокартина соо Пьер гансаараа харуулагдана бэшэ аабза. Тэрэнэй дүрсэ картинын бусад геройнуудаар дайралдан харилсахадаа бүришье тобойн гарана. Үбгэжөөл профессорэй түрэлэй басаган эдир залуу Нанида хандахыень һанаад үзэмөөр. Тэрээндэ Пьер түрэһэн дүүдээл адляар инаг илдамханаар, тиигэбэшье нэгэ заа «бүдүүлигхэнээр» хандана. Энээндэнь «наһатай» боложо ябаһан Нани гомдоно. Теэд тэдэ хоёрой хоорондохи харилсаан саашадаа ямараар хүгжэхэб—харагшад өөһэдөө тобшолол хэхэ бээзэ гэжэ тухайлагдана. Арбан зургаатай Наниин ролиие Лали Меси бэрхээр наадаа гэмээр.

Хэрбээ Пьер Нани хоёрой тоб гэмэ дүрсэнүүдэй гаргагдаһан байбашье, милициин таһагай начальник тухай эндэ тэмдэглэмээр. Бидэнэр ехэ сүлөөгүй, угаа сухалтай, бүдүүлигшэг зан абаритай хүнтэй ушарнабди. Таһагай дарга Пьерые зандахаһаа, элдэб захиралта болоод жэжэ божо ашаглалтануудые хэхэһээ ондоогоор огто хандажа шаданагүй. Энэнь тон аягүйгөөр харагшадай зүрхэндэ халагдажа, хоёр нюдэндэ хажар байна.

Тус кинокартиные харахадаа бидэнэр гансахан милициин ажабайдалтай танилсана бэшэбди. Грузин арадай баян мэргэн, ёгто шог хадхуур зугаа үгэнүүдые шагнажа һууxадаа ехэтэ хүхилдэнэбди, сүлөө сагаа зохидоор үнгэргэнэбди. Гадна, нрагуу хүгжэмэй таруу зохидхон аялгануудые дуулажа, сээжэдээ хадууажа абанабди.

Нигээд тобшолходо, энэ кино хараһан хүн сагаа миил барабаа гэжэ шамалхагүй гэжэ тухайлагдана.

К. ИЛЬИН,
И. ОЧОРОН.

*) «Грузия—фильм»

Шалгаята һайнаар бариба

ОСЛО. (ТАСС). Эндэ ниидэжэ ерэһэн «МИ-6» гэжэ совет вертолёт үсэгэлдэр 7 тонно үлүүтэй холбомол модо тээжэ, тон бэрхэтэй туршалга хээ.

Совет машина табиһан зорилгоёо амжалтатай һайнаар дүүргээ гэжэ Норвегидэ вертолёдоор модо зөөлгын арга метод зохёоһон профессор Иван Самсет ТАСС-ай корреспондентдэ хэлэбэ.

Үдэһөө хойшо пресс-конференци боложо, «МИ-6» Норвегиин наймаашад ба журналистнуудта харуулагдаа. Тиигэһэнэй һүүлээр тэрэ вертолёдоор ниидэжэ үзэбэд.

АХА ДҮҮГЭЙ ТУҺАЛАМЖА

НЬЮ-ЙОРК, сентябриин 13. (ТАСС). «Александр Пушкин» гэжэ совет лайнер Канадаһаа Ленинград орожо ябаһан зэлжээтэ замдаа туристнуудые, юрын ашаа шэрэхэ зуураа, Вьетнам арадта абаашагдаха медикаментнүүдые, медицинскэ бусадшье хэрэгсэлнүүдые абаашахань. Эдэ хэрэгсэлнүүдые Канадын ханинарай комитет, ханинарай (квакернуудай) Америкын бүлгэм Вьетнам арадта эльгээгээ гэжэ АПН-эй агентство мэдээсэбэ. Тэмсэжэ байгаа Вьетнамда туһа хүргэжэ болохогүй гэжэ Америкын эрхэтэдые, элдэб эмхинүүдые США-гай правительство хориһон байна. Тиибэшье Америкын квакернууд Канадын ханинарай комитедтэ мүнгэ эльгээһэн байна. Эрхэ сүлөөгэй түлөө тэмсэжэ байһан вьетнамайхидта медицинскэ шухала хэрэгсэлнүүдые худалдажа абахыень бүлгэмэйхидые тэдэнэр гуйгаа.

Патриодуудай сохилто

ХАНОЙ, сентябриин 13. (ТАСС). Урда Вьетнамые сүлөөлхэ армиин сэрэгшэд Бариа провинцида августын 20-һоо 29 хүрэтэр американска түрнмхэйшүүл ба дахуул сэрэгүүдтэй дайлалдан, дайсанай 364 солдат ба офицернүүдые (тэрэ тоодо 300 американецуудые) хүлһөөнь буулгаа гэжэ ВИА агентство мэдээсэбэ.

ХИЛЫН СААНАҺАА
ТЕЛЕФОН • ТЕЛЕГРАФ • РАДИО

Л. ЛОНГО ҮГЭ ХЭЛЭЭ

РИМ. (ТАСС). Италиин Коммунис партиин Генеральна секретарь нүхэр Луиджи Лонго Вьетнамда эсэргүү США-гай дайнай улам үргэдхэгдэжэ байһые эрид буруушааба. «Унита» газетын заншалта фестивалиин дүүрэхэ үеэр болоһон митинг дээрэ Модень хотодо Л. Лонго үгэ хэлээ.

«Бүхы дэлхэйн байдалые бэрхэшээлдэ оруулһан энэ дайе болюулха асуудалаар Италиин правительство хараа бодолоо тоб байса тодорхойлхо, буруушаал мэдүүлхэ ёһотой. Иимэ аюултай сагта американска политикые ойлгодоггүй гү, али буруушаалаа мэдүүлээгүй байһан хүн энэ хорото муухай дайнда хабаадалсаһан болоно» гэжэ Л. Лонго онсолон тэмдэглэбэ.

«Социалис оронуудай, бүхы дэлхэйн хүдэлмэришэнэй хүдэлөөнэй нэгэдэл һандааха шэглэлтэй Хитадай коммунистнуудай ябуулгын юундэ хэгдэжэ байһые ойлгоногүйбди, тэрээниень эрид буруушаанабди» гэжэ ИКП-гэй Генеральна секретарь мэдүүлээ.

Коммунис хэблэл тарааха хүдэлмэреэ улам үргэдхэхэ, Италиин Коммунис партиие бүри габшагай хүсэн, социализм байгуулгын замда Италиие залан оруулжа шадахаар хүсэн болгохыень митингдэ хабаадагшадые уряалба.

Лаосой патриодуудай амжалта

ХАНОЙ. (ТАСС). Лаосой патриотическа зэбсэгтэ хүсэнүүд, хүн зоной туһаламжа хэрэглэн, июлиин 27-һоо августын 23 хүрэтэрхи үе соо Дээдэ Лаосой райондо американецуудай командовани доро ябаһан дахуул сэрэгүүдтэ эсэргүү олон добтолго хээ гэжэ ВИА агенство «ГОЛОС ПАТЕТ-ЛАО» радиостанциин мэдүүлгые дурдан мэдээсэбэ.

Патриодуудай зэбсэгтэ хүсэн ба нютагай хүн зон энэл үе соо 1042 хэһэг буу, сэрэгэй ехэ техникэ һандааһан, американска 4 самолёт буудажа унагааһан байна. Энэ үе соохи дайсанай гэмтэл хоролтонь жэлэй түрүүшын хахадай ямаршье һарынхиһаа 2,5 дахин ехэ байба. Тэрээнһээ гадна, дурсагдаһан үе соо 61 тосхон сүлөөлэгдөө.

Индо-Пакистанай хэлсээнүүд

ДЕЛИ, сентябриин 13. (ТАСС). Пакистанай армиин ахамад командалагша боложо һаяхан томилогдоһон генерал-лейтенант А. М. Яхья-Хан Индиин армиин штабай начальник генерал П. Кумарамангаламтай хэлсээ хэхын тула мүнөөдэр Дели ерэбэ.

Хоёр үдэр үргэлжэлхэ энэ хэлсээнэй үедэ Инди-Пакистанай хилэ дээрэхи бэрхэшээлые һулаpуулха арганууд тухай зүбшэн хэлсэгдэхэ юм ха.

Индиин ба Пакистанай сэрэгэй дээдэ тушаалтадай уулзалга Ташкентын декларацитай зохилдуулагдан хэгдэжэ байна.

Никарагуагай таряашад буруушаана

ГАВАНА. (ТАСС). Баяшуулай ехэ эдлүүринүүд газаргүй таряашадай улам олошоролго, помещигүүдэй зэрлиг ааша, таряашадые барижа тушаалга — эдэ ушарнууд Никарагуадахи таряашадай ямар байдалтай байһые элирхэйлнэ гэжэ Матагальпа хотодо болоһон нэгэдэхи конгресстэ хабаадагшад тон зэбүүрхэлтэйгээр мэдүүлбэ.

Хотын 21 профсоюзһаа түлөөлэгдэһэн таряашан делегадууд газар эдлэдэг баяшуулай галзуу аашые, тэдэнэй ашаг туһала газарай реформо хэхын тула правительствын гаргаһан хуулиие эрид буруушаана.

КОНЦЕРНЫН ХАРА ҺАБАРТА ОРОҺОН ХОТО

КАРАКАС. ТАСС-ай корр. Сервандо Гарсиа Понсе иигэжэ дамжуулба:

Венесуэлын урда зүгтэ байдаг. 5 мянга гаран хүн зонтой бүхэли хото Холбоото Штадуудай «Ориноко Майнинг компани» гэдэг, түмэрэй рудатай газар шэнжэлэн ашагладаг концернын һабарта орошонхой. Энэ концерн «шерифүүдэй» үүргэ дүүргэдэг десятнигуудаараа дамжуулан Пьяр хотые (Боливар штат) мэдэл дороо барижа байдаг. Эндэхи һуурин зон энэ горнорудна компаниин зүбшөөлгүйгөөр шэнэ гэр бариха, худалдаа наймаанай ба бусад предприятинуудай нээхэ, мал үдхэхэ, үнгэрхэдөө нэгэ тээһээ ондоо тээшээ урилан нүүхэ эрхэгүй болонхой.

Тэрээнһээ гадна, дурсагдаһан концерн хотын зониие хэзээшье һаань электрын элшэ гэрэлгүйгөөр, уһагүйгөөр байлгажа, транспортгүй болгожо шадаха байна. Пьяр хотын коммунальна хунтын хэблэлдэ зорюулһан мэдүүлгэ дотор иигэжэ бэшэгдэһэн байна: «Ориноко Майнинг компани» нютагай зон тушаа дура зоргоороо аашалдаг, городые гасалантай байдалда оруулдаг байна».

Венесуэлын хото тушаа гадаадын компаниин иимээр аашалдагынь, энээнэй үргэдхэгдэхэ, хүгжөөгдэхэ хэрэгтэ иигэжэ һаад тойбо татадагынь тон жэгшүүритэй юм гэжэ хунтын мэдүүлгэ дотор хэлэгдэнэ.

Пьяр хотын гражданинууд концерныһ томилһон зонхилогшодой хэтэрүү аашые эрид буруушаана, тиигээд ороной конституци хүндэлхыень янкинуудые баадхаха эрилтэ табиит гэжэ правительстводоо хандана.

«Ориноко Майнинг компани» гэжэ американска компаниин хара һабарта ороһон «Пьяр хотые» абарха зорилгоор һаналаа нэгэдэлгын үргэн кампани ябуулхыень коммунальна хунта бүхы венесуэл арадые уряалба.

„Джемини-11“ дэгдээгдээ

НЬЮ-ЙОРК. (ТАСС). Хоёр космонавтые һуулгаһан «Джемини-11» гэжэ замбуулинай онгосо США-һаа дэгдээгдэбэ. Тэрэнэй экипаж — онгосын командир Чарльз Конрад, хоёрдохи пилот Ричард Гордон—гурбан сүүдхын турша соо замбуулинда шэнжэлхы туршалгануудые хэхэ юм ха. Гордон гэгшэнь онгосын кабина сооһоо замбуулиин худар гараха даабаритай.

«Джемини-11» 90 минута соо ниидэжэ, дэлхэйе нэгэ дахин тойроһоной һүүлээр, «Аджена» гэжэ ракетэтэй (энэнь замбуулинай замда уридшалан табигдаһан байгаа) зэргэшэн залгалдаа.

„Джемини-11“ эбдэрээ

НЬЮ-ЙОРК, сентябриин 13. (ТАСС). Замбуулинай замаар дэлхэйе тойрон ниидэжэ ябаһан «Джемини-11» гэжэ онгосо дээрэ тодхоргдоһон реактивна түхеэрэлгын 16 двигателиин нэгэниинь мүнөөдэр эбдэрээ. ЮПИ агентствын мэдээсэһэнэй ёһоор, тиимэ двигателиин эбдэрһэнһээ шалтагаалан «Джемини-8» гэжэ замбуулинай онгосо ниидэжэ шадахаяа болиһон юм.

Нигери ямар байгуулалтатай болохонь бэ?

НЬЮ-ЙОРК. (ТАСС). Нигериин сэрэгэй правительствын толгойлогшо подполковник Якубу Говон ороной конституцита байгууламжын дүрбэн формын нэгые шэлэхыень Лагосто нээгдэһэн национальна конференциин делегадуудта дурадхаа.

Тэрэ дүрбэн формонь иимэ байжа болохо: «түбэй шанга правительстватай федераци, түбэй һулашаг правительстватай федераци, конфедераци гү, али «Негериин онсо өөрэ байдалда таарамжатай аад, политическэ словарьнууд дотор үшөө дурдагдаагүй ассоциациин тон шэнэ формо» байжа болохо юм ха.

ЮАР-ай шэнэ премьер

ЛОНДОН, сентябриин 13. (ТАСС). Урда Африкын юстициин министр Бальтазар Форстер националис партиин Кейптаундахи парламентска бүлэгэй заседани дээрэ ЮАР-ай засаг баригша партиин ударидагша болгогдон һунгагдаа. ЮАР-тахи гуримай ёһоор Форстер зүндөө ороной премьер-министр болобо.

Премьерынь— шэнэ, хараа бодолынь— хуушаараа

ЛОНДОН, сентябриин 13. (ТАСС). ЮАР-ай шэнэ премьер-министр Бальтазар Форстер «алуулһан Хендрик Фервурдын хараа бодол баримталха» хүсэлэнтэй байһан тухайдаа мүнөөдэр мэдүүлээ гэжэ Рейтер агентствын корреспондент Кейптаунһаа мэдээсэбэ.

ТАСС-ай шэнжэлэгшэд В. Лысенков, В. Доронов иигэжэ бэшэнэ: Баруун тээхи шэнжэлэгшэдэй һанамжын ёһоор, ЮАР-ай засагай толгойлогшо болоһон Бальтазар Форстер тон хархис үзэл бодолтой, урда тээнь энэ орониие зонхилдог байһан бүхы диктаторнууд-хархисуудһаа хэтэрүү хүн болоно.

Адвокадай эрдэмтэй, 50 наһатай Форстер дэлхэйн хоёрдохи дайнай үеэр ЮАР-тахи «Оссева Брандвак» гэжэ нацис үзэлтэй нюуса эмхиин хүтэлбэрилэгшэ боложо политическэ ябуулгаяа эхилһэн юм. Нүүжэ ошоһон сагаан шарайтанай үүдхэһэн тэрэ эмхинь гитлерэйхидтэ эсэргүү нүхэсэлһөө ЮАР-ые гаргаха, Германиин фашизмтай холбоотой болгохын тула сэрэгэй урбалта хэхээр бэлдэһэн байгаа.

Гэхэ зуура, Гитлертэй һанал нэгэтэй энэ хархис этэгээд бүри хүндэ зэмэһээ зайсажа шадаһан байгаа. Тэрээнһээ гадна, нүлөө ехэтэй хархис этэгээдүүдэй туһаламжаар дахинаа политическэ ябуулга эрхилхэ арга оложо, Фервурдын толгойлдог националис партиин удамаршадай нэгэн болоһон. 1952 ондо Форстер парламентда һунгагдаад, үлэмжэ хархис этэгээд, апартеидэй политикын тала баридаг байһанаа харуулһан.

ЮПИ агентствын корреспондентын Кейптаунһаа мэдээсэһэнэй ёһоор, «хашаха зонхилхо хараа бодолоор шунаһан» хүн гэжэ Форстерые политическэ эсэргүү талынхидынь нэрлэнэ.

Номгон далай дээрэ ядерна туршалга хэбэ

ПАРИЖ. (ТАСС). Франци сентябриин 11-дэ Таити аралһаа 1200 километр тухай зайда байдаг Муруроа гэжэ атоллой (Туамоту архипелаг) районхохи туршалгын полигон дээрээ ядерна түхеэрэлгэ туршан тэһэлээ. Энээн тухайдань Франс Пресс агентство мэдээсэбэ.

ФУТБОЛ

„Сэлэнгэ“ командын амжалта

Уржадэр футболоор РСФСР-ай түрүү һуури эзэлхын тула зүүн гаадахи зонодохи «Б» классай мастернуудай дунда боложо байгаа наадын 24—25-дахи уулзалганууд үнгэргэгдэбэ. Манай футболистнууд Новокузнецк городто «Металлург» командатай уулзаһан байна. 90 минутын турша шада эрхим һайнаар наадаһан манайхид хоёр бүмбэгэ тэдэнэй ворота руу сохижо оруулаа. Тиигэжэ «Сэлэнгэ» командымнай футболистнууд түрүүлжэ ябаһан командануудай нэгые 2:0 гэһэн тоотойгоор шүүжэ, 31 очкотой болобо.

«Сэлэнгынхид» саашадаа үшөө 6 командатай уулзаха байна. Эдэ уулзалгануудаа бултыень өөһэдынгөө талмай дээрэ үнгэргэхэ юм. Манайхидай удаадахи наадан сентябриин 18-да Киселёвск городой «Труд» командатай Улаан-Үдэдэ үнгэргэгдэхэ.

ПРАВДА БУРЯТИИ

Мүнөөдэрэй номерто:

Нэгэдэхи хуудаһанда: «Хүдэ[...]гэйхид һайндэрые ажалай [...]гүүдээр угтая!» гэһэн түрүү [...]шэг. Гүрэндэ таряа худалдаха [...] сэбөө Баргажанай аймагай [...]ряашадай дүүргэһэн тухай мэ[...]сэл. «Мүрысөө үүсхэгшэдэй» гэһэн А. Истоминой фоторе[...]таж. ТАСС-ай материалнууд.

Хоёрдохи хуудаһанда: «Ой[...]доной хүдэлмэрилэгшэдэй Үд[...] угтуулан» гэһэн рубрика [...] А. Митниковэй «Шулуу[...] уряал» гэһэн корреспонден[...] СССР-эй Верховно Сүүдэй [...]нум. АПН-эй материал.

Гурбадахи хуудаһанда: Бур[...]дай композитор Бау Ямпилов[...] түрэһөөр 50 жэлэй ойдо зор[...]лагдаһан корреспонденци. Хил[...] саанаһаа мэдээсэл.

Дүрбэдэхи хуудаһанда: ни[...] нютагай һонин.

САГАЙ УЛАРИЛ

Улаан-Үдын авнаметеоста[...]циин мэдээсэһэнэй ёһоор, [...] нөөдэр республика дотор[...] бүрхэгшэг байха, шинг ной[...] орохогүй, гансал Ахын, Тун[...]нэй аймагуудта бороо баг[...]наар орохо. Баруун урда[...] һулаханаар һалхилха. Үдэрт[...] хойто нютагуудта 14—19, [...]шэ аймагуудта 21—26 град[...] дулаан байха. Улаан-Үдэдэ [...] ниндөө 3—5, үдэртөө 24—[...] градус дулаан байха.

Сентябриин 16—17-ной үд[...]нүүдтэ республика дотор[...] бүрхэгшэг байха. Урда нют[...]гуудта бороо орохо. Хойто [...]магуудта һүниндөө 0—5 гр[...]дус хүйтэн, бэшэ нютагуу[...] үдэртөө 17—22 градус ду[...] байхаар багсаагдана.

АЙЛ БҮХЭНДЭ—ГАЗЕТЭ

Почтальонуудай, ниитын хэблэл тараагшадай, хэлхеэ холбооной хүтэлбэрилэгшэдэй конкурс

«Правда Бурятии», «Буряад үнэн» газетэнүүдые хүн зоной дунда олоор тараахын түлөө конкурс соносхогдобо.

Энэ конкурсдо хэлхеэ холбооной болон «Союзпечатиин» бүхы хүдэлмэрилэгшэд, ниитын хэблэл тараагшад хабаадаха.

Конкурсдо хэд илаһан дээрэ тоологдохоб:

а) почтальонууд, хэлхеэ холбооной хүдэлмэрилэгшэд өөһэдынгөө участогай мянган хүн бүхэндэ 100 хэһэгһээ үсөөн бэшэ «Правда Бурятии» газетые, 80-һаа үсөөн бэшэ «Буряад үнэниие» захил хүүлэжэ тараабал;

б) ниитын хэблэл тараагшад городуудта 220 хэһэгһээ, хүдөө нютагта 150 хэһэгһээ үсөөн бэшэ «Правда Бурятии» газетые, 100 хэһэгһээ үсөөн бэшэ «Буряад үнэниие» хүн зондо захил хүүлэбэл;

в) «Правда Бурятии», «Буряад үнэн» газетэнүүдэй захилые нёдондо жэлэйхидэ орходоо 25 процентһээ доошо бэшээр аймаг дээрээ үлүү болгожо шадаһан районно агентствэнүүдэй начальнигууд.

Конкурсдо илагшадта иимэнүүд шагнал хараалагдана:

25—25 түхэригэй нэгэдэхи табан шан,
20—20 түхэригэй хоёрдохи арбан шан,
15—15 түхэригэй гурбадахи арбан табан шан.

Газетын хэблэл.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Хайфон хотодо американска авиациин добтолһоной һүүлээр. Бомбодолгоһоо хоһидоһон амгалан хүнүүдэй ухэһэн бэе.
АПН-эй фото.

Редактор Ц. О. ОЧИРОВ.

Манай адрес, телефонууд

АДРЕС ОБЪЕДИНЕННОЙ РЕДАКЦИИ: гор. Улан-Удэ, улица Ленина, 35. Телефоны: редактора—23-67, зам. редактора—38-42, зам. редактора—35-84, секретариата — 27-3[...], отделов: сельскохозяйственный—47.59, 35-14, промышленный—48.89, 33-61.

Улица ЛЕНИНА, 26. Телефоны отделов: партийной жизни—40-49, идеологический —24-74, 60-21, советского строительства и быта—34.93, рабселькоров и писем—25-41, 38-30, информации—34-05 и переводов—24-74.

гор. Улан-Удэ, типография управления по печати при Совете Министров Бурятской АССР.

Н-01854. Зак. № 336.